

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบซีแฉะและการสอนตามปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่าน แบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 1.3 ประเภทของการอ่าน
 - 1.4 หลักการและทฤษฎีการสอนอ่าน
 - 1.5 ความเข้าใจในการอ่าน
 - 1.6 การจำแนกระดับความเข้าใจในการอ่าน
 - 1.7 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน
 - 1.8 ทักษะการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 1.9 วิธีวัดและประเมินผลความเข้าใจในการอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนแบบซีแฉะ แบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความหมายของการสอนแบบซีแฉะ
 - 2.2 ประวัติของการสอนแบบซีแฉะ
 - 2.3 หลักสำคัญของการสอนแบบซีแฉะ
 - 2.4 การประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบซีแฉะ
 - 2.5 ลำดับขั้นตอนการสอนแบบซีแฉะที่ Bancroft ได้ปรับปรุง
 - 2.6 การปรับปรุงขั้นตอนการสอนแบบซีแฉะของผู้วิจัย
 - 2.7 ขั้นตอนการสอนแบบซีแฉะที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง
 - 2.8 ขั้นตอนการสอนตามปกติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับการอ่าน

1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อน ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านจึงให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านแตกต่างกันไป ซึ่งแล้วแต่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ จะมองไปในด้านใด เช่น นักภาษาศาสตร์จะมองการอ่านในแง่ของภาษา นักจิตวิทยาจะมองการอ่านในแง่ของจิตวิทยาหรือนักจิตวิทยาก็จะมองในแง่ของจิตวิทยา ศาสตร์เป็นต้นแต่ส่วนใหญ่ก็ให้ความหมายไว้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

Bush และ Huchner (1970) ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นกระบวนการคิด การที่ผู้อ่านออกเสียงสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาโดยที่ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรืออักษรเหล่านั้นยังไม่ถือว่าเป็นการอ่านที่แท้จริง หัวใจสำคัญของการอ่าน คือ การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยการนำสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตน ทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจ ดังนั้น การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีทั้งการแปลความหมายสิ่งที่อ่านการมีปฏิกริยาต่อสิ่งที่อ่าน การมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน รวมทั้งการจัดระเบียบความคิด ส่วน Harris (1970) มีความคิดเห็นว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นแทนคำพูดให้ได้ความสมบูรณ์ และ Dechant (1982) นั้นเห็นว่าการอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับความคิดที่ได้จากการอ่าน ซึ่งรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนจะมีบทบาทในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษร ถ้าไม่มีผู้อ่านการเขียนก็ไม่มี ความหมาย ดังนั้น การอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ในการถอดรหัสความหมายของคำจากผู้อ่านให้เข้าถึงจิตใจของผู้เขียนได้

กิตติยวดี บุญชื้อ (2520) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะภาครับ อันนำไปสู่ความคิด เช่นเดียวกับการฟัง การอ่านเป็นเสมือนกุญแจวิเศษที่ไขไปสู่ความกระจ่างในปัญหามานานประการ และยิ่งกว่านั้นในแง่จิตวิทยาก็ถือว่าการอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้กระบวนการอันซับซ้อน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของภาษาพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน และ บันลือ พฤกษ์วัน (2530) ได้ให้ข้อคิดเห็นสอดคล้องกับประเทิน มหาจันทร์ (2530) ว่าการอ่านเป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน

จากความหมายของการอ่านข้างต้น พอจะสรุปความหมายของการอ่านได้ว่าการอ่านคือ การแปลความหมายของสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจนโดยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่อ่าน การอ่านจึงเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายกันได้ การอ่านจัดเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้น เพราะในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้อ่านจะต้องมีการรับรู้ทำความเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน เข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอย่างไร จึงต้องคิดและมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน การอ่านจึงมิใช่เป็นการรับรู้อย่างเดียว

ในเรื่องความสำคัญของการอ่านนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้เน้นให้เห็นว่า การอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา ผู้ที่อ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ตลอดจัดได้ว่าเป็นผู้มีความสามารถในการอ่านสูง ดังเช่น สุจริต เพียรชอบ (2531) ได้กล่าวว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมาก และใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงใจ และการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูงย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูด การเขียนได้เป็นอย่างดี หากนักเรียนที่มีพื้นฐานการอ่านดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับ ประเทิน มหาจันทร์ (2530) ที่กล่าวว่า การอ่านนอกจากจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาเล่าเรียนและช่วยให้เกิดความบันเทิงใจแล้ว ยังช่วยให้บุคคลได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหว และข้อเท็จจริงต่างๆ อันจะนำไปใช้ปรับปรุงชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นและน่าอยู่ขึ้น นั่นคือ บุคคลที่มีทักษะในการอ่านสูง คือ สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดีและรวดเร็วก็ย่อมมีโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการอ่านได้มาก ซึ่ง ศิริพร ลิ้มตระกูล (2528) ยังได้เน้นว่าการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพวกเรา เพราะการอ่านเปรียบเหมือนลมหายใจที่จำเป็นของชีวิตยิ่งในโลกปัจจุบันที่เรียกว่า ยุคข่าวสารด้วยแล้วการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพยังมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อทุกๆ คน

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญในการอ่านนั้น ทำให้มองเห็นว่าการอ่านนั้นนอกจากจะเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในแง่อื่น ๆ อีกมากอาทิ เช่น เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ เป็นเครื่องช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพก่อให้เกิดความรู้ความเพลิดเพลินและมีประสบการณ์กว้างขวางเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของพลเมืองในชาติด้วย

1.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

จุดมุ่งหมายในการอ่านครั้งหนึ่ง ๆ นั้น อาจมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างก็ได้

สมบัติ ตัญจรัยรัตน์ (2535) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการอ่านนั้นมีด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความบันเทิง หนังสือเป็นเพื่อนกับคนทั้งโลกช่วยให้ผู้อ่านคลายเหงาหัวเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส แม้บางคนจะร้องไห้เพราะการอ่าน แต่เป็นการร้องไห้ที่ให้ความพอใจแก่ผู้อ่าน การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านจะอ่านไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องคิดอะไรจริงจัง แต่มีบางคนเช่นกันที่อ่านอย่างพิถีพิถันเพราะทำให้ได้รรถรสของการอ่าน ก็ถือว่าเป็นความบันเทิงใจ

2. การอ่านเพื่อหาความรู้ อาจกล่าวได้ว่าหนังสือเป็นขุมทรัพย์ที่ยิ่งใหญ่ ลึกซึ้ง เป็นคลังความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ทุก ๆ นาที ผู้อ่านสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัดใด ๆ การอ่านจึงเป็นเสมือนกุญแจทองของชีวิต แต่การอ่านเพื่อหาความรู้ต้องใช้ทักษะการอ่าน และกระบวนการทำงานของสมองที่สูงกว่าการอ่านเพื่อความบันเทิงรวมทั้งต้องใช้สมาธิและความตั้งใจสูงกว่าด้วย

3. การอ่านเพื่อเสริมสร้างความคิด การอ่านชนิดนี้เป็นการอ่านที่ค่อนข้างยาก ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี อ่านแล้วต้องพิจารณาไตร่ตรอง หาทางขยายความคิดหรือขัดแย้งเพื่อหาแนวทางใหม่สำหรับตน การอ่านชนิดนี้จึงทำให้ผู้อ่านมีปัญหาค้นหาตนเองอยู่เสมอการพยายามหาคำตอบ จึงเป็นการสร้างเสริมความคิดที่ได้จากการอ่าน

เสริมศรี หอทิมาวรุณ (2529) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านในใจและอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเข้าใจกลไกในการอ่านเบื้องต้น เช่นการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา การสังเกต การจับหนังสือ เป็นต้น

2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กอ่านคำ ประโยคสั้นๆ ได้โดยเข้าใจความหมายถูกต้องและออกเสียงได้อย่างชัดเจน

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้องและอ่านในใจโดยสามารถเก็บใจความและเรื่องราวต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้

4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการแสดงความคิดเห็น และวิจารณ์เรื่องราวประกอบกรอ่าน

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ เมื่อได้อ่านข้อความในหนังสือ และสามารถถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นคำพูดหรือข้อเขียนได้
6. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน ให้ความรู้ว่าเป็นในการอ่าน ตลอดจนสามารถเลือกหนังสืออ่านได้ตามความสนใจของตนเอง
7. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจ และเจตคติที่ดีต่อวรรณคดี โดยรู้จักอ่านร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสม
8. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการหาความหมายของคำศัพท์ โดยใช้หนังสืออ้างอิงจากพจนานุกรมหรือปทานุกรม
9. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อม สนใจปัญหา และเหตุการณ์ประจำวัน

นอกจากนี้ ประภาศรี สีหอำไพ (2524) และ อัมพร สุขเกษม (2520) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความไว้ คือ อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจหรือพักผ่อน อ่านเพื่อความรู้ หาข่าวสารข้อเท็จจริงหรืออ่านเพื่อเสริมความคิด

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอ่านหนังสือของแต่ละคน จะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและสถานการณ์ของแต่ละบุคคล แต่โดยทั่วไปแล้วคนเราจะต้องอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งใน 3 ข้อต่อไปนี้ คือ

1. อ่านเพื่อรับทราบข่าวสาร และสิ่งจำเป็นที่จะต้องรู้ในการดำรงชีวิต เช่น ประกาศสลากยา คำชี้แจงในการใช้เครื่องอุปโภค บริโภค ประกาศโฆษณารับสมัครงาน ใบสมัคร และระเบียบการในการศึกษาในสถาบันการศึกษา เป็นต้น
2. อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ สติปัญญา และพัฒนาตนเอง เช่น การอ่านตำราเรียน ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ และงานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่รับผิดชอบ หนังสือธรรมชีวประวัติ สารคดีต่างๆ เป็นต้น
3. อ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน บทล้อทางการเมืองโคลงกลอน เป็นต้น

1.3 ประเภทของการอ่าน

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2522) ได้แบ่งประเภทการอ่านออกเป็น 2 ชนิดดังนี้

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขนขวายหาความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง เป็นการอ่านที่นับวันจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่ให้อ่านได้หรืออ่านออกเท่านั้นแต่จะต้องมีความสามารถในการสรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ หรือวิเคราะห์ความ หรือเนื้อหาและวิจารณ์เรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่

2.1 อ่านออกเสียงแบบร้อยแก้วเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

2.2 อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้ง

สมบัติ ตัญตรีรัตน์ (2535) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้สองประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ ก็เพื่อให้เห็นหรือจำแนกพฤติกรรมการอ่านให้ชัดเจนขึ้นเท่านั้นซึ่งเปรียบเทียบให้เห็นได้ดังนี้

1. การอ่านในใจ เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดโดยตรง แต่การอ่านออกเสียงเป็นการถ่ายทอดตัวอักษรมาเป็นความคิดแล้วจึงถ่ายทอดความคิดนั้นมาเป็นเสียง ดังนั้นการอ่านในใจจึงง่ายกว่า การอ่านออกเสียง เพราะมีขั้นตอนน้อยกว่า

2. การอ่านในใจช่วยให้ผู้อ่านรู้ความหมายและจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้ เรียกว่าการอ่านออกเสียงเพราะสามารถอ่านข้ามพลาความได้

3. การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อผู้ฟัง แต่การอ่านในใจเป็นการอ่านเพื่อตนเอง ดังนั้นการอ่านออกเสียงจึงต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นสำคัญ

4. การอ่านในใจ ผู้อ่านสามารถย้อนกลับมาอ่านข้อความเดิมได้ แต่การอ่านออกเสียงไม่สามารถทำได้ เพราะจะทำให้ผู้ฟังเบื่อและรำคาญ

จากประเภทของการอ่านข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการอ่านมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อ่านออกเสียงและอ่านไม่ออกเสียงหรืออ่านในใจ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใด ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน การอ่านนั้นจึงจะเกิดประโยชน์

1.4 หลักการและทฤษฎีการสอนอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการอ่าน ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความ และวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ อันเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ซึ่ง Lapp และ Flood (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ กาญจนการุณ, 2531) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีนี้ เน้นว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยา 2 ประการ คือ การรับรู้ข่าวสาร และเมื่อรับข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมแล้วจะเกิดเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับข่าวสารแล้วจะไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิม ของจริงหรือภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าวก็จะอ่านข้อความซ้ำ ถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบ จะต้องใช้เวลาในการรับรู้นานกว่าข่าวสารที่ให้ความรู้สึกในทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายของประโยคไว้

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์การเชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่าผู้อ่านมีวิธีการที่จะดึงข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือจัดข้อความที่ไม่ต้องการออก ข้อความที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจะมีความสัมพันธ์เป็นบวก (ความสัมพันธ์คือ ความเกี่ยวข้องของความหมายในแต่ละประโยค)

นอกจากนั้น Carroll (1964) ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านว่ามีหลักการสำคัญที่ควรยึดถือ 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขในการเรียนการสอนมีความมั่นคงถาวร ในการเรียนอ่านนั้นลำพังแต่การฝึกอ่านอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย ครูควรจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้การเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันของเด็ก แต่เกิดหลังจากการที่เด็กได้ลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง เช่น เด็กเห็นคำว่า "กิน" มาก่อน แล้วมาพบคำว่า "บิน" เด็กก็จะอ่านคำว่า "กิน" แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดู เป็นประสบการณ์แก่เด็ก เด็กก็จะอ่านคำว่า "บิน" ได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของ เปียเจต์ เปียเจต์ กล่าวว่าความรู้คือประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (Cummulation) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีก เด็กจะคาดหวังกันว่าผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เด็กจะค่อย ๆ ประสมประสาน (Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกัน เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

สมิตรา อังวัฒนกุล (2527) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยให้การเสริมแรงที่เหมาะสมในขณะที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ดังนั้นการอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีการจัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการอ่านต้องประกอบด้วยทักษะเบื้องต้นและทักษะที่มีความซับซ้อน แต่ทักษะที่เป็นพื้นฐานก็จะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน โดยผ่านกลวิธีการฝึกให้นักเรียนแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอักษร และส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2. การอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจมีแนวคิดว่าพฤติกรรมทุกอย่างต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การรู้จักสะสมความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้นทฤษฎีความรู้ความเข้าใจจึงเป็นหน้าที่ของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่าง ๆ การเรียนรู้จึงมีขึ้นอยู่กับความรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและแสดงออกอย่างเหมาะสม

3. การอ่านที่เน้นทฤษฎีพัฒนาการ มีแนวคิดในการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่น และจะพัฒนาไปตามความเจริญของแต่ละวัย สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุคือจะมีการเรียนรู้หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าหากในช่วงนั้นไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมพัฒนาการการเรียนรู้ในช่วงนั้นก็จะมีบกพร่องไป และจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในส่วนนั้นภายหลัง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการรับรู้ซึ่งมีพื้นฐานมาจากช่วงพัฒนาการต่าง ๆ ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกในการอ่านเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับพัฒนาการของนักเรียน

หนังสือ พุทธชะวัน (2533) ได้กล่าวถึง วิธีการเรียนอ่านของเด็กมี 3 ทางด้วยกันคือ

1. เด็กเรียนอ่านโดยอาศัยตาสังเกตภาพที่สัมพันธ์กับคำ ภาพที่แสดงอาการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับประโยค การเรียนโดยวิธีนี้อาศัยภาพเป็นเครื่องช่วยอ่านซึ่งเด็กจะสามารถอ่านเรื่องราวโดยอาศัยสถานการณ์ของภาพเป็นเครื่องบอกความเป็นไปของเรื่อง

2. เด็กเรียนอ่านโดยใช้เสียงพาไป ใช้หูวิเคราะห์เสียงแล้วผสมเสียงอ่าน การอ่านแบบนี้อาศัยหูวิเคราะห์เสียงผสมเสียงอ่านแล้วอ่านออกเสียงตามไป

3. เด็กเรียนโดยอาศัยการจำรูปคำ การจำโครงสร้างพยางค์นอกซึ่งคำเหล่านั้นมีความหมายเด่นชัด เด็กจะระลึกถึงประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยแปลความหมายและการแปลความหมายของประโยคโดยเข้าใจในรูปของประโยคจะเข้าใจได้ดีกว่าจำเฉพาะคำ เด็กจึงสนใจอ่านเรื่องราวมากกว่าอ่านเป็นคำ ๆ ซึ่งคำมีความหมายน้อยไม่เด่นชัด และคำบางคำยังมีหลายความหมาย จึงต้องจำรูปคำในลักษณะของการใช้ประโยคซึ่งสามารถหาความเข้าใจความหมายได้เด่นชัด เป็นการเรียนอ่านทางสมอง

ทฤษฎีการอ่านดังที่มีผู้กล่าวไว้นั้น มีทักษะการอ่านที่เน้นการจัดลำดับข้อความ เน้นการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อความ นอกจากนั้นยังมีหลักการที่ควรยึด คือ การเสริมแรง การหยั่งเห็น ทฤษฎีพัฒนาการของเบียเจต์ รวมทั้งทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรม เน้นความรู้ ความเข้าใจ และเน้นทฤษฎีพัฒนาการตลอดจนวิธีการเรียนอ่านของเด็กซึ่งมีอยู่ 3 ทางด้วยกัน คือ การสังเกต ภาพที่สัมพันธ์กับคำ อ่านโดยใช้เสียงพาไป การจากรูปคำ ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อ่านเพื่อความเข้าใจให้เกิดผลดี

กระบวนการอ่าน

กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิดและเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนอีกด้วย นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านไว้ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2523) ได้กล่าวว่า ลักษณะของการอ่านประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง ดังนี้

1. กระบวนการทางกาย เมื่อร่างกายตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สายตามองเห็น ซึ่งประกอบด้วยทักษะแห่งการเคลื่อนไหวด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวของสายตาแล้วส่งผ่านข้อมูลที่ได้รับไปยังสมอง

2. กระบวนการทางสมอง ในขณะที่สายตาดูกวาดไปอย่างมีจังหวะตามเส้นบรรทัดของอักษร ผัสสะต่าง ๆ จะรับรู้ และสมองจะแปลความหมายทันที ฉะนั้นกระบวนการทั้งสองจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกัน กระบวนการทางสมองขึ้นอยู่กับกระบวนการทางกายเป็นอันมาก เพราะการรับรู้ทางสายตาเป็นการเริ่มต้นของกระบวนการในการอ่าน

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่ามีอยู่ 4 ชั้น ซึ่งเกิดติดต่อกันอย่างรวดเร็วและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเป็นอัตโนมัติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสัมผัสโดยใช้สายตาจ้องดูหนังสือ ซึ่งยังไม่ใช้การอ่าน จนกว่าผู้อ่านจะเรียนรู้เสียงของตัวหนังสือและความหมาย

ขั้นที่ 2 การรับรู้ เป็นการรับรู้รูปร่างลักษณะของคำ ถ้าเป็นคำที่เคยเห็นมาก่อนก็จะเชื่อมโยงเสียงกับความหมายของคำ

ขั้นที่ 3 การเข้าใจความหมาย เป็นการเข้าใจความหมายของคำ วลี หรือประโยคที่อ่าน ซึ่งบางครั้งต้องใช้ประสบการณ์เดิมช่วยตีความ

ขั้นที่ 4 การใช้ประโยชน์จากการอ่าน การอ่านจะต้องมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านแล้วสามารถพินิจพิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ หรือนำข้อความหรือเรื่องราวไปพูดไปเขียนไปเล่าเรื่องได้ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเจริญงอกงามทางภาษา

จะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่มีการทำงานต่อเนื่องและสัมพันธ์กันระหว่างการรับรู้ทางกายด้วยสายตา และการแปลความหมายด้วยสมอง ดังนั้นประสิทธิภาพในการอ่านจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการทางกายและกระบวนการทางสมอง ซึ่งจะมีการพัฒนาการตามวัย วุฒิภาวะ ความสนใจและทัศนคติของผู้อ่าน

รูปแบบการอ่าน

ในการอ่านนั้นผู้อ่านจะมีการอ่านของตัวเอง โดยผู้อ่านจะเลือกรูปแบบการอ่านที่ตนเองถนัด และสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งรูปแบบการอ่าน มีอยู่หลายลักษณะ สุนันทา มัน เศรษฐวิทย์ (2526) กล่าวถึงรูปแบบการอ่านที่แตกต่างกัน 3 แบบ โดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับต่าง ๆ กันคือ

1. การอ่านแบบล่างไปสับสน เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านเริ่มต้นด้วยการรับรู้และจำแนกลักษณะของตัวอักษร คำ ประโยค จนกระทั่งไปสู่ข้อความตามลำดับ วิธีนี้ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจและจำตัวอักษร พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แล้วจึงอ่านคำ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำ หากมีคำยากหลายคำอาจทำให้ผู้อ่านไขว้เขวเกี่ยวกับความหมายนั้นได้

2. การอ่านแบบบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านเก็บใจความสำคัญก่อน ต่อจากนั้นจึงพิจารณาว่ามีคำยากที่คำ และสะกดอย่างไร การอ่านแบบนี้เป็นวิธีการที่ผู้อ่านต้องจับใจความในเวลาอันรวดเร็ว แต่มักจะพลาดเนื้อหาบางตอนที่เป็นส่วนปลีกย่อย

3. กระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายใน เป็นกระบวนการอ่านที่ใช้วิธีที่ 1 คือ การอ่านแบบล่างไปสับสน และวิธีที่ 2 คือ การอ่านแบบบนไปสู่ล่างรวมกัน ผู้อ่านจะจับใจความพร้อมทั้งจำแนกคำและแปลความหมายของคำไปพร้อมกัน วิธีนี้ผู้อ่านจะต้องมีทักษะการอ่านดีและมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน

จากความเห็นของนักการศึกษาที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าการอ่านนั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งรูปแบบการอ่านแต่ละแบบจะมีข้อดีและข้อจำกัด ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถของนักเรียน ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งจุดประสงค์ในการอ่าน จึงจะทำให้การอ่านประสบความสำเร็จ

ความพร้อมในการอ่าน

การอ่านจะมีประสิทธิภาพดีหากนักเรียนมีความพร้อม ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนเกิดความพร้อมก่อนการสอนอ่าน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความพร้อมนั้นมีหลายประการ ดังที่ สมบัติ มหารศ (2523) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความพร้อมในการอ่านไว้ว่า นักเรียนจะมีความพร้อมในการอ่านหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในตัวนักเรียน ได้แก่ ภูมิลำเนาทางภาษา ความสามารถในการปรับตัว ประสบการณ์ และการมีสภาพร่างกาย แข็งแรงสมบูรณ์

ณรงค์ ทองปาน (2526) ได้แสดงความคิดเห็นถึงเรื่องความพร้อมในการอ่านเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับเด็กและปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ประกอบด้วยความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็น คือ สายตามีความแข็งแรงพอที่จะเพ่งตัวหนังสือได้นาน ๆ ความพร้อมทางสมองจากการศึกษาของนักจิตวิทยาพบว่าความพร้อมในการอ่านของเด็กจะมีเมื่อเด็กมีอายุสมอง 6 ปี 6 เดือน แต่เด็กย่อมมีความแตกต่างกัน การเริ่มสอนอ่านให้ได้ผลควรเตรียมตัวเด็กให้เกิดความพร้อมเสียก่อน ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมีอยู่แล้ว ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย อาชีพของบิดามารดา บุคคลแวดล้อมสังคมที่เด็กอยู่และเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ผู้ปกครองกระทำเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุนันทา มันเศรษฐวิทย์ (2526) ที่เสนอความเห็นว่ ความพร้อม คือ ภูมิลำเนาเมื่อใดก็ตามที่ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กพัฒนาถึงจุดหนึ่ง เด็กจะเรียนได้สะดวก คุณลักษณะที่สำคัญอันประกอบขึ้นเป็นความพร้อมของการอ่านนั้นมีหลายอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ สติปัญญา การรับรู้ทางสายตา การฟังสุขภาพของร่างกาย การรู้จักทิศทาง การมีประสบการณ์ที่เป็นพื้นฐาน การเข้าใจ และการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการพูด และการฟังภาษาไทย การปรับตัวทางอารมณ์และสังคม รวมทั้งความสนใจในการอ่าน และยังได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า กระบวนการอ่านเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องระหว่างสมองกับสายตา ตาของผู้อ่านจะจ้องและกระพริบสลับกันไป เรียกว่า saccadic การจ้องหรือการเพ่งดู เรียกว่า fixation การจ้องนี้จะเกิดขึ้นในเสี้ยววินาที ในช่วงของการเพ่งดูนั้น ผู้อ่านจะแลเห็นคำจำนวนหนึ่ง อาจจะมี 2-3 คำหรือมากกว่านั้น

จากความเห็นของนักการศึกษาที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการอ่านของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักเรียนในระดับต่างๆ หลายประการ ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งพอจะสรุปแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านเกี่ยวกับตัวผู้อ่าน เช่น สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ อีกด้านคือด้านสภาพแวดล้อม เช่น สภาพแวดล้อมที่บ้าน สภาพแวดล้อมที่โรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องความ

พร้อมของนักเรียน และต้องสร้างกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมในอันที่จะนำไปสู่การอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านนั้นไม่ว่าจะอ่านในลักษณะอย่างไร หรือจะเป็นการอ่านประเภทใด จุดมุ่งหมายสำคัญก็คือ อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านแทบทั้งสิ้น ความเข้าใจในการอ่านนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการอ่าน เพราะถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการอ่านนั้นแต่ประการใด ดังเช่นที่ สุวัฒน์ จันทรลอย (2527) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการอ่านอย่างยิ่ง ถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านกล่าวได้ว่าการอ่านที่แท้จริงยังไม่เกิดขึ้น และยังทำให้เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์อีกด้วย ซึ่ง Smith และ Others (1976) ก็มีความเห็นในทางองเดียวกัน คือการเตรียมตัวเด็กให้อ่านนั้นจะต้องเตรียมตัวเขาให้มี ความเข้าใจในการอ่าน เพราะการอ่านจะไม่มี ความหมายถ้าปราศจากความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

ความหมายของความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

นักการศึกษาหลายคน ได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านไว้ในหลายๆ ลักษณะ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเหมือนกันในประเด็นที่สำคัญ ส่วนในรายละเอียดบางประการอาจแตกต่างกันไป ดังเช่น ขวาล แพรัตกุล (2525) ได้กล่าวถึงความหมายของความเข้าใจไว้ว่า ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะดัดแปลง ปรับปรุง หรือเสริมแต่งความรู้เดิมให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่แปลกใหม่ออกไปแต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงของเดิมอยู่บ้าง และยังได้ให้คำอธิบายถึงคุณสมบัติที่ทำให้เกิดความเข้าใจไว้ 4 ประการ คือ

1. รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาก่อน
2. รู้ความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ระหว่างรู้อยู่ ๆ เหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วย สำนวนภาษาของตนเองได้ สามารถชี้แจงเรื่องนั้นให้ผู้อื่นรู้ตาม ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ไม่ใช่พูดตามอักขระในตำราหรือหนังสือที่ตนอ่าน

4. เมื่อพบสิ่งที่มีสภาพทวนเองเดียวกับที่เคยเรียนรู้มาแล้วก็สามารถตอบคำถามและอธิบายได้

ความเข้าใจนั้น จะต้องสามารถแสดงลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ประการต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง คือ

1. สามารถแปลความหมายของสิ่งต่างๆ ได้ เช่น แปลความหมายของข้อความออกมาตามลักษณะและนัยของเรื่องราวนั้น ๆ ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวนั้น ๆ โดยตรง

2. สามารถตีความหมายของเรื่องนั้นได้ คือจับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ ของเรื่องนั้น จนสามารถนำมากล่าวเป็นอีกแบบหนึ่งหรืออีกนัยหนึ่งได้

3. สามารถขยายความหมายและนัยของเรื่องนั้น ๆ ให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงที่มีอยู่เดิมได้ ข้อนี้จัดว่าเป็นขั้นสูงสุดของความเข้าใจ

ในทวนเองเดียวกัน สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2523) กล่าวว่าความเข้าใจเป็นความสามารถทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในด้านการแปลความ ตีความ และขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต และ พัฒน์ น้อยแสงศรี (2520) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจจะต้องมีความสามารถในด้านความหมายของคำ (word meaning) สังกัป (concepts) โครงสร้างประโยค (Sentence Structure) โครงสร้างอนุเฉท (paragraph Structure) นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับเจตคติ (attitude) และจุดประสงค์ (purposes) ของผู้อ่านด้วย

จากการพิจารณาความเข้าใจในการอ่านที่นักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้ นั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าความเข้าใจในการอ่านก็คือ ความสามารถของผู้อ่านในการแปลความ ตีความ ขยายความ และผสมผสานความคิด ความรู้และ เหตุผลในเรื่องที่อ่านซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย อาทิเช่น ความสามารถในด้านความหมายของคำ โครงสร้างของประโยค โครงสร้างของอนุเฉท และทั้งนี้การที่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับเจตคติ จุดประสงค์ที่มีต่อการอ่านนั้น ๆ และประสบการณ์ที่ผู้อ่านได้เคยเรียนรู้มาก่อน จึงจะทำให้การอ่านนั้นเป็นการอ่านที่เรียกว่าเป็นการอ่านด้วยความเข้าใจ

1.6 การจำแนกระดับความเข้าใจในการอ่าน

เมื่อพิจารณาถึงทักษะต่างๆ ในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจตามที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การอ่านได้กล่าวไว้ จะเห็นได้ว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องนั้นต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน

หลายประการ เพื่อที่จะพิจารณาขึ้นมา เป็นความเข้าใจในการอ่านระดับต่างๆ มีผู้จำแนกระดับความเข้าใจในการอ่านไว้หลายระดับด้วยกัน

Tricia (1982) ได้แสดงความเห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านไม่ได้จำกัดอยู่ที่เพียงการตอบคำถามให้ถูกเท่านั้น แต่หมายถึงความเข้าใจ 2 ระดับคือ

1. ระดับต่ำ ความเข้าใจในระดับนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้อ่านพอใจกับสิ่งที่ตนอ่าน เข้าใจความหมาย และมีโน้ตส์อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
2. ระดับสูง นักเรียนต้องจับใจความสำคัญให้ได้ เข้าใจถึงแก่นของแนวคิดที่เขียนอยู่ และสามารถเปรียบเทียบแนวคิดเหล่านี้กับสิ่งที่เคยรู้มา เพื่อที่จะรับเอาสาระสำคัญและแนวคิดใหม่ มาผสมผสานเป็นโน้ตส์ทั้งใหม่และเก่าให้เข้าด้วยกัน

ความเข้าใจในการอ่าน เป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมหลักใหญ่ ๆ ไม่ต่ำกว่า 5 ประการ จากหลัก 10 ประการ ซึ่งควรได้รับการทดสอบโดยเรียงลำดับตามความสามารถดังนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำศัพท์ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญของวลีและประโยค
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงและทำตามคำสั่งได้อย่างมีระบบ
3. การจับใจความสำคัญและการจำแนกกระหว่างใจความสำคัญที่เป็นรายละเอียดได้
4. เข้าใจและเรียงลำดับข้อความได้
5. สรุปเรื่องราวและให้ข้อคิดเห็นได้
6. ทนายผลได้ใกล้เคียง
7. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลได้
8. จำแนกข้อเท็จจริงได้จากความคิดเห็นจากการพิสูจน์และสมมติฐาน
9. แก้ปัญหาด้านการตีความได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่มีความหมายกำกวม
10. อ่านอย่างมีวิจารณญาณและความซาบซึ้ง

Dallman และคณะ (1974) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจในชั้นข้อเท็จจริง (Factual Level or Literal reading Level) หมายถึง การอ่านทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรงตามนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการทำความเข้าใจกับความคิด (ideas) ที่ผู้เขียนแสดงออกอย่างชัดเจน ดังนั้นจะต้องอาศัยความสามารถทางความจำ (memory) และการระลึกได้ (recall) ในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนและอาศัยความสามารถในการแปลช่วยอีกด้วย นั่นคือถ้าผู้อ่านตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ด้วยการระลึกถึงสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ แสดงว่าผู้อ่านได้ใช้ความ

สามารถในชั้นความจำ และถ้าผู้อ่านอ่านแล้วทำความเข้าใจโดยแสดงออกมาจะเขียนหรือจะพูดก็ตาม ผู้อ่านก็ได้ใช้ความสามารถในการแปลแล้ว

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretation reading level) หมายถึง การอ่านทำความเข้าใจโดยอาศัยการตีความ สรุปความ และแปลความจากเรื่องที่อ่าน นั่นคือ ผู้อ่านต้องเสาะหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏอยู่ ที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนออกมาตรงๆ หรือในบางครั้งที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการอ่านที่เรียกว่า "การอ่านระหว่างบรรทัดหรือเหนือบรรทัด" (reading between the lines or reading beyond the lines) เพื่อให้ได้ความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในข้อความนั้นๆ

3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่าหรือการอ่านขั้นวิจารณ์ (Evaluation level or Critical reading level) หมายถึง การอ่านทำความเข้าใจโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ มาประเมินค่าช่วยพิจารณาตัดสินวินิจฉัยเรื่องราวที่อ่านได้อีกต่อหนึ่ง นั่นคือ การที่จะประเมินค่าสิ่งที่อ่านผู้อ่านจะต้องรู้จักพิจารณาตัดสินที่สิ่งที่อ่าน แต่ไม่จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้เขียนเสมอไป ผู้อ่านอาจจะตั้งข้อสงสัย ตีความและประเมินค่าความคิดเห็น โดยใช้ประสบการณ์เดิมหรืออาจจะจำเป็นต้องสืบแสวงหาข้อมูลมาสนับสนุนด้วยก็ได้

Nicolas (1973) ได้กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

1. การเข้าใจตามตัวหนังสือ (Literal Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายซึ่งแสดงไว้โดยตรง ด้วยถ้อยคำ ความคิด หรือประโยคต่างๆ ในใจความที่อ่าน

2. การตีความ (Interpretation) หมายถึง การเข้าใจความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง ผู้อ่านจะต้องอาศัยการอ่านอย่างรอบคอบ ประมวลเรื่องราวต่างๆ แล้วนำมาสรุปความ ต้องอาศัยการพิจารณาถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น การคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น การเปรียบเทียบ ตลอดจนการมองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ

3. การประเมินตัดสินอย่างพิถีพิถัน (Critical Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินเรื่องของคุณภาพ คุณค่า ความถูกต้องและความเป็นจริงของเรื่องราวต่างๆ ผู้อ่านจะต้องสามารถประเมินได้ว่า ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร เช่น ผู้เขียนเขียนเพื่อความบันเทิง หรือให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ หรือเพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม เป็นต้น

4. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง การค้นหาและแสดงออกซึ่งความคิดใหม่ๆ อันเป็นผลจากการอ่าน

เมื่อพิจารณาถึงระดับของความเข้าใจในการอ่านนั้น จะเห็นได้ว่าระดับของความเข้าใจในการอ่านนั้น จะมีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการอ่านและความสามารถของผู้อ่าน

1.7 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

Davis (1960) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่านพบว่า องค์ประกอบ 9 ประการ ต่อไปนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่าน

1. ความรู้ในเรื่องศัพท์
2. ความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการหาความหมายและรวบรวมความหมายของใจความหลาย ๆ ใจความเข้าด้วยกัน
3. ความสามารถในการค้นหาข้อความที่ผู้เขียนแสดงสาระสำคัญของเนื้อเรื่องอย่างกระจ่างแจ้ง เพื่อเป็นประโยชน์ในการรวบรวมความคิดของเรื่องได้
4. ความสามารถในการแสดงความมุ่งหมาย ความสนใจหรือความคิดของผู้เขียน
5. ความสามารถในการที่จะหาความมุ่งหมายของคำที่ไม่คุ้นเคยจากข้อความหรือสามารถตัดสินใจได้ว่าในบรรดาความหมายหลายๆ อย่างของคำนั้น ความหมายใดจะเหมาะสมกับคำนั้นในข้อความนั้น
6. ความสามารถในการรวบรวมเนื้อความย่อย ๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องที่อ่านได้
7. ความสามารถในการติดตามวิวัฒนาการของเรื่องราวที่อ่านและสามารถคาดคะเนเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนและภายหลังเรื่องที่อ่านได้
8. ความรู้ในเรื่องวิธีการเขียนต่าง ๆ
9. ความสามารถในการหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

Finnocchiaro (1958) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านเพื่อความเข้าใจความหมาย ไว้ดังนี้คือ

1. ความสามารถในการหาใจความสำคัญ หรือจุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน
2. ความสามารถในการเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องที่อ่าน

3. ความสามารถในการรวบรวมลำดับความคิดและทำนายสิ่งที่จะปรากฏต่อไปได้
Bond และ Tinker (1957) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ขึ้นอยู่กับพื้นฐานดังนี้

1. ความหมายของคำ (Word Meaning) การเข้าใจความหมายของคำเป็นทักษะ
พื้นฐานของการอ่าน เพราะถ้านักเรียนรู้ความหมายของคำไม่เพียงพอ นักเรียนจะไม่เข้าใจ
ประโยค อนุเจต (paragraph) และไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวได้

2. หน่วยความคิด (thought unit) นักเรียนจะเข้าใจความหมายของประโยคได้
เมื่อนักเรียนสามารถอ่านเป็นหน่วยความคิด หรือรู้จักอ่านเป็นกลุ่มคำ เพราะการอ่านทีละคำจะทำ
ให้ไม่เข้าใจความหมาย

3. การเข้าใจประโยค (Sentence comprehension) ในการอ่านนั้นนอกจากผู้
อ่านจะต้องเข้าใจความหมายเป็นรายคำ เป็นหน่วยความคิดแล้วยังจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์
ของคำ ของหน่วยความคิดในประโยคด้วย มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจเนื้อหาของเรื่องที่อ่านซึ่งเกี่ยว
เนื่องกัน

4. การเข้าใจอนุเจต (paragraph comprehension) นักเรียนจะเข้าใจอนุเจต
ได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคอนุเจต การเข้าใจอนุเจตได้ก็ต่อเมื่อนัก
เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคอนุเจต การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนี้ค่อนข้าง
ห่างยาก แต่ถ้าขาดความสามารถทางด้านนี้ ก็จะไม่สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้

5. การเข้าใจหน่วยที่ใหญ่ขึ้น (Comprehension of Large units) นักเรียนจะ
เข้าใจเรื่องราวที่ยาวขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนสามารถจับลำดับของเรื่องที่อ่านได้ มองเห็นความ
สัมพันธ์ระหว่างอนุเจตกับอนุเจตว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2528) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่านของเด็กจะอยู่
ในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ คือ

1. ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน เด็กแต่ละคนจะจับใจความแตกต่างกัน ตาม
ประสบการณ์เดิมและวัตถุประสงค์ในขณะนั้นว่าต้องการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ หารายละเอียด
ที่สำคัญ ศึกษาคำแนะนำต่างๆ คาดการณ์เรื่องที่อ่าน หากคุณค่าของสิ่งที่อ่าน สรุปเรื่องหรือเปรียบเทียบ
เทียบกับเรื่องอื่น และอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสำหรับนำไปใช้

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับ
พิสัยของหมู่คำที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านเข้าใจได้ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความยาก
ง่ายของข้อความ

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ย่อมแตกต่างกันตามวัย ประสบการณ์และความยากง่ายของข้อความที่อ่าน

4. ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ วิธีการอ่านและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

จากองค์ประกอบสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ นั้น จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนจะสามารถจับใจความสำคัญหรือเข้าใจความหมายของเรื่องราวที่ผ่านได้นั้นจะต้องประกอบด้วยความสามารถพื้นฐานหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น ความรู้ในเรื่องคำศัพท์การเข้าใจประโยค ความสามารถในการหาใจความสำคัญ ความมีเหตุผลในการอ่าน เป็นต้น ซึ่งความสามารถต่างๆ เหล่านี้ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการอ่าน ต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ที่จะสร้างให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยจะต้องได้รับการสร้างที่ถูกต้องจึงจะเกิดประโยชน์กับเด็กต่อไป

1.8 ทักษะการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านเป็นขบวนการที่เกี่ยวข้องถึงทักษะหลายด้านดังที่กล่าวไว้ในส่วนขององค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นกับนักเรียน แต่ทักษะเหล่านั้นไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นเองได้ ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ฝึกหรือสร้างให้กับนักเรียนซึ่งในการสร้างและฝึกทักษะต่างๆ ที่จะเป็นพื้นฐานของการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การอ่านหลายท่านได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1.8.1 ความเข้าใจคำศัพท์

Beery (1949) ได้เสนอแนะกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยในการส่งเสริมความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ของนักเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1.8.1.1 จัดหาประสบการณ์ตรงให้แก่เด็กให้มากที่สุด โดยพยายามให้เด็กได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์นั้นๆ ซึ่งอาจจะรวมทั้งการแสดงละคร การเล่นก็ได้

1.8.1.2 โสตทัศนศึกษา การให้เด็กได้ดูได้เรียนจากโสตทัศนศึกษาชนิดต่าง ๆ จะให้ประสบการณ์แก่เด็กได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

1.8.1.3 ให้เด็กได้มีโอกาสพูดและฟัง เด็กเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับที่ได้มีโอกาสใช้คำเหล่านั้น ดังนั้นครูจึงควรรหาโอกาสให้เด็กได้อภิปราย เล่านิทานรายงาน อธิบาย และรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ

1.8.1.4 การอธิบายเพิ่มเติม ซึ่งเป็นวิธีที่ครูใช้กันเป็นส่วนมาก เพราะครูสามารถอธิบายให้เด็กฟังได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

1.8.1.5 ครูอ่านหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง แทนที่จะให้นักเรียนอ่านหรือเล่านิทานให้เพื่อน ๆ ฟัง บางครั้งครูก็อาจจะอ่านหรือเล่าให้นักเรียนฟังเสียเองก็ได้

1.8.1.6 การใช้วัสดุที่นักเรียนทำขึ้น สิ่งต่างๆ ที่เด็กทำขึ้นย่อมมีความหมายสำหรับเด็กมาก ครูควรแนะนำให้เด็กช่วยกันทำแผนภูมิคำใหม่และทำพจนานุกรมเกี่ยวกับคำศัพท์ประกอบภาพสำหรับในชั้นเด็กเล็กเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กออกมาเล่าครูอาจจะบันทึกไว้ แล้วนำมาอ่านอีกครั้งหนึ่งเพื่อจะได้นำเอาคำศัพท์ใหม่ๆ มาอธิบายให้เด็กเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งอีกครั้งหนึ่ง

1.8.1.7 เด็กที่รักการอ่านและอ่านหนังสือมากจะพบคำศัพท์ใหม่ๆ มาก ในที่สุดจะทำให้มีความเข้าใจคำศัพท์ดีขึ้น

1.8.1.8 การใช้พจนานุกรมควรจะได้รู้จักใช้เพื่อค้นหาความหมายของคำต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจคำศัพท์มากยิ่งขึ้น

Russell (1961) ได้แนะนำการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ไว้สอดคล้องกับ ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2511) ไว้ว่า

1. กิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นควรสอดคล้องกับภูมิหลังและประสบการณ์ของนักเรียน
2. การใช้วัสดุทัศนวัสดุ
3. การให้นักเรียนเห็นการใช้คำนั้นๆ ในสถานการณ์ต่างๆ
4. การอธิบายของครู
5. ครูอ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
6. อุปกรณ์ที่ใช้ควรเป็นอุปกรณ์ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำ
7. เน้นให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ในคำนั้น
8. ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่านอย่างกว้างขวาง
9. ให้นักเรียนใช้พจนานุกรม
10. ให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาคำที่เป็นคำพูด
11. ให้นักเรียนศึกษาคำโดยตรง
12. การใช้ภาพประกอบคำ

จากคำแนะนำถึงวิธีการที่จะสอนอ่านให้เกิดความเข้าใจนั้น จะเห็นว่าการจัดประสบการณ์ ในการที่จะให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง และการที่นักเรียนจะเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ดี ส่วนหนึ่งนั้นมิใช่เป็นสิ่งที่นักเรียนจะเกิดขึ้นเอง ครู

จะต้องเป็นผู้สร้างและฝึกทักษะให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน ฉะนั้นครูควรคำนึงถึงข้อนี้ให้มาก นอกจากนั้น การสอนอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ครูต้องเข้าใจลำดับขั้นตอนของการฝึกด้วย

1.8.2 ความเข้าใจในเรื่อง

Bamman และ Dason (อ้างถึงใน สุรัสวดี กาญจนการุณ, 2531) ได้เสนอแนะแนวทางการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนเข้าใจความ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความสั้น ๆ
2. ฝึกให้นักเรียนจับความคิดที่สำคัญโดยตั้งคำถามให้ตอบ
3. ฝึกให้อ่านเพื่อสังเกตรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง
4. ฝึกให้อ่านเพื่อคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นต่อไป
5. ฝึกให้อ่านโดยกำหนดว่าต้องการให้รู้เรื่องอะไรบ้าง
6. ฝึกให้อ่านเพื่อให้มีจินตนาการเพิ่มขึ้น
7. ฝึกให้อ่านเพื่อทราบแนวการจัดลำดับความ
8. ขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจ

ความสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2523) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการอ่านเพื่อความเข้าใจที่นักเรียนควรจะได้ฝึกไว้ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด ทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่มีเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจในข้อความบางตอนให้แน่นอนและถูกต้อง
4. ตอบคำถามสั้นๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจ
5. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

จะเห็นได้ว่าการสอนอ่าน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านนั้น ประกอบไปด้วยแนวทางหรือขั้นตอนหลายประการ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องศึกษาให้เข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับเนื้อเรื่องที่สอน ตลอดจนตัวนักเรียนที่สอนด้วย ทั้งนี้ขั้นตอนหรือแนวทางในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่นักการศึกษาได้เสนอแนะไว้นั้น อาจจะไม่เหมาะกับนักเรียน

เสมอไปทุกขั้นตอน ซึ่งครูผู้สอนต้องเลือกนำมาใช้ในการสอนให้เหมาะสม จึงจะทำให้เด็กเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.9 วิธีวัดและประเมินผลความเข้าใจในการอ่าน

เพื่อให้การอ่านของเด็กมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลความรู้ความสามารถของเด็กว่ามีความก้าวหน้าในการอ่านเพียงไร อยู่ตลอดเวลา การวัดและประเมินผลการอ่านของเด็กจึงมีประโยชน์มากเพราะ

1. จะช่วยให้ครูทราบถึงความสามารถในการอ่านของเด็กได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เด็กมีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น เมื่อทราบความก้าวหน้าจากการประเมินผลเป็นระยะๆ

3. จะช่วยให้ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถได้
4. จะช่วยประเมินผลการสอนของครูด้วยว่า มีความสามารถในการสอนมากน้อยเพียงใด

5. ช่วยให้ผู้สามารถวินิจฉัยและทำนายผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้

การประเมินผลการอ่าน หมายถึง การพิจารณาตัดสินว่ามีทักษะหรือความสามารถในการอ่านมากน้อยเพียงใด (เสริมศรี หอทิมาวารกุล, 2529)

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2528) กล่าวว่า การประเมินผลการอ่านทำได้ 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลการอ่านออกเสียงและการประเมินผลการอ่านในใจ ในการประเมินผลการอ่านออกเสียงสามารถทดสอบความเข้าใจในการอ่านได้ โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใช้วิธีแบบคุยกันให้นักเรียนเล่าเรื่องให้ครูฟังบ้าง ครูถามทั้งเนื้อเรื่องหรือเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง เป็นต้น แล้วครูบันทึกไว้ว่านักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใด ส่วนในการประเมินผลการอ่านในใจนั้นวิธีการวัดความเข้าใจในการอ่าน ทำได้โดยเขียนเป็นข้อความให้เด็กอ่าน ซึ่งข้อความนั้นไม่ควรจะนำมาจากบทเรียน ข้อความนั้นอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง หรือจะเป็นบทสนทนาก็ได้ เพียงแต่ให้มีความยากง่ายเท่าเทียมกับแบบเรียนที่กำหนดให้ สำหรับข้อความที่ให้นักเรียนอ่าน ควรเป็นข้อความประเภทเป็นข้อความที่ซ่อนความหมาย หรือแฉงคิดแปลก ๆ ไว้ ซึ่งการตั้งคำถามอาจจะเป็นลักษณะดังนี้

1. คำ (วลี ประโยค ข้อความ) นี้มีความหมายთანองเดียวกับอะไร
2. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร
3. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอะไร

4. ใจความสำคัญของข้อความนี้อยู่ตอนใดของข้อความ
5. ข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไรสำคัญที่สุด

ฯลฯ

นอกจากนี้ Hatner และ Jolly (1972) ยังได้สรุปไว้ว่าเราสามารถประเมินว่าเด็กมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใด โดยดูได้จากความสามารถต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้
2. เข้าใจคำชี้แจง สามารถปฏิบัติตามคำชี้แจง หรือคำแนะนำที่เขียนอธิบายไว้ได้

ถูกต้อง

3. จดจำและสามารถบรรยายสิ่งที่ได้อ่านเป็นคำพูดของตนเองได้
4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง
5. แยกได้ว่ารายละเอียดตอนไหนสำคัญ ตอนไหนไม่สำคัญ
6. บอกได้ว่าตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับเนื้อความสำคัญ

ตอนไหน อย่างไร

7. บอกได้ว่าประโยคไหนเป็นประโยคแสดงเนื้อความสำคัญ หรือใจความสำคัญของเรื่องราวที่อ่าน

8. บอกได้ว่าเนื้อหาของสิ่งที่อ่านมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร

9. แสดงข้อสรุปของบทความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

10. บอกได้ว่าในการเขียนบทความที่อ่านนั้นผู้เขียนยึดแนวอะไร ในการจัดเรียบเรียง

เช่น เวลา สถานที่ หรือ สาเหตุและผล

11. บอกได้ว่าอะไรคือ ความที่ซ่อนเร้นที่ไม่ได้แสดงไว้ในบทความ

12. บอกได้ว่าเรื่องที่อ่านมีแนวการดำเนินเรื่องราวให้อารมณ์อย่างไร

13. บอกว่าวัตถุประสงค์ในการเขียนซึ่งผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้ตรงๆ ได้

14. บอกได้ว่าตอนใดผู้เขียนใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบอย่างไร มีความหมายว่าอย่างไร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525) ได้แบ่งการวัดผลด้านการอ่านออกเป็น 2 ประเภทใหญ่เช่นกัน คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ แต่ในเรื่องของการวัดความเข้าใจในการอ่านนั้นจะอยู่ในส่วนของการวัดและประเมินผลการอ่านในใจมากกว่า โดยวิธีวัดด้านการอ่านในใจจะแบ่งคำถามออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ถามคำ หมายถึง ถามความหมายของคำ สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายจากเรื่องที่อ่าน เช่น ถาม ในลักษณะให้แปลตรง

2. ถามความ หมายถึง ถามความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในข้อความตอนใดตอนหนึ่งของหนังสือและ เอกสารสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ รูปแบบข้อสอบประเภทนี้จะมีการยกข้อความมาให้ผู้เรียนอ่านก่อน 1 ข้อความแล้วตั้งคำถามถาม พฤติกรรมความเข้าใจ การวิเคราะห์ไปจนถึงการประเมินค่าจากข้อความนั้น เช่น ถามให้แปลความ ตีความ ขยายความ หรือสร้างจินตนาการจับใจความสำคัญให้สรุปสาระสำคัญ วิพากษ์วิจารณ์ และลงสรุปได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

3. ถามเรื่อง หมายถึง ถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องทั้งหมดของหนังสือที่ผู้เรียนอ่านตั้งแต่ต้นจนจบรูปแบบของคำถามคล้ายการถามความ แต่สามารถถามได้กว้างกว่าและอาจถามในลักษณะวัดพฤติกรรมด้านความรู้ความเข้าใจได้ด้วย

จากวิธีการวัด และประเมินผลความเข้าใจในการอ่านข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า เราสามารถที่จะวัดและประเมินผลความเข้าใจในการอ่านได้ทั้งในการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ โดยอาจตั้งคำถามถามด้วยปากเปล่า หรือ เขียนออกมาเป็นคำถามโดยกำหนดพฤติกรรมของความเข้าใจในการอ่านให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน หรือวัตถุประสงค์ของการอ่านว่าต้องการให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงระดับใด

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนแบบชี้แนะ (Suggestopedia)

2.1 ความหมายของการสอนแบบชี้แนะ

มีผู้ให้ความหมายของการสอนแบบชี้แนะไว้หลายคน เช่น Tomas (1984) กล่าวว่า การสอนแบบชี้แนะ คือ การสอนแบบใหม่ที่กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้อย่างรวดเร็วและเพลิดเพลิน โดยใช้สภาพแวดล้อม สังคม และสภาพจิตใจของนักเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมในการเรียนด้วยการให้นักเรียนนั่งเก้าอี้สบาย ๆ ใช้เสียงเพลง และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

เทพทิน นิละภมร (2526) กล่าวว่า การสอนแบบชี้แนะ คือ การสอนที่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกสบาย จัดบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความสะดวกสบายมีเก้าอี้ ทำขนมบุนวมหรือเก้าอี้ที่นั่งอย่างสบายๆ หรือจะให้นักเรียนนั่งกับพื้นของห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พักผ่อน ไม่ต้องเคร่งเครียด ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเอง และเปิดเพลงประเภทโลท่มิวสิคเบาๆ

ทิพา เทพอักษรพงศ์ (2528) กล่าวว่า การสอนแบบซีแนะนำเป็นการสอนที่ใช้อองค์ประกอบที่ใช้คำพูด เช่น น้ำเสียงดนตรี กริยา อากาหรบนใบหน้าเป็นปัจจัยหลักของการติดต่อสื่อสารให้นักเรียนเรียนในสถานการณืหลาย ๆ แบบ เช่น การจัดห้องเรียนแบบห้องนั่งเล่น ซึ่งเป็นการจัดห้องเรียนให้สวยงามสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะหรือเก้าอี้ให้เป็นแบบต่าง ๆ ได้

จากความหมายของการสอนแบบซีแนะนำดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การสอนแบบซีแนะนำ คือวิธีการสอนให้นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน จัดบรรยากาศไว้อย่างสบายๆ สวยงาม จูงใจให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน ใช้น้ำเสียง ดนตรี กริยาท่าทางของครู และการสร้างสถานการณืต่างๆ เป็นปัจจัยหลักในการติดต่อสื่อสาร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

2.2 ประวัติการสอนแบบซีแนะนำ

การสอนแบบซีแนะนำ (Suggestopedia) เป็นวิธีการสอนที่ Georgi Lozanov จิตแพทย์ชาวบัลแกเรียได้พัฒนาขึ้น โดยมีพื้นฐานมาจากการรักษาที่เรียกว่าจิตบำบัด (Psychotherapy) ให้แก่คนไข้ในการบำบัดโรคจิต Lozanov ใช้วิธีกระตุ้นให้คนไข้ระลึกถึงประสบการณ์เดิมในวัยต่าง ๆ ด้วยการสะกดจิต ช่วยให้คนไข้ลดความเครียดของจิตใจ และลดความเจ็บปวดของร่างกาย เมื่อพบว่าการรักษาแบบจิตบำบัดช่วยให้คนไข้มีอาการดีขึ้น ประกอบกับการที่เห็นความสามารถของนักกฎหมายที่ฝึกสมาธิแบบโยคะเป็นประจำ มีความสามารถในการจำเป็นอย่างดี Lozanov จึงปรับปรุงการรักษาโรคแบบจิตบำบัด และการฝึกสมาธิแบบโยคะ ซึ่งใช้ในการสอนภาษาโดยเรียกว่าการสอนแบบซีแนะนำ (Suggestopedia หรือ Suggestology) Lozanov ถือว่าการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตามย่อมไม่มีความหมาย ถ้าผู้เรียนไม่สามารถจำสิ่งที่เรียนใหม่ และสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว (รัชณี สิริมาลา, 2529)

Lozanov ได้ทำการศึกษาค้นคว้า และทดลองวิธีการสอนแบบซีแนะนำเมื่อปี ค.ศ. 1965 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 75 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่พูดภาษาบัลแกเรียเป็นภาษาแม่ และเรียนวิชาฝรั่งเศสหรือภาษาอังกฤษหรือทั้งสองภาษาเป็นภาษาที่สอง Lozanov ได้ทำการทดลองโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุมจำนวน 3 กลุ่มรวม 6 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีการสอนแบบซีแนะนำ ส่วนกลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนแบบดั้งเดิม (Conventional Method) ในการสอนนั้น Lozanov ได้ควบคุมตัวแปรที่อาจจะเกิดขึ้นกับครูผู้สอนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของบุคลิกภาพของผู้สอน โดยให้ผู้สอนแต่ละคน สอนกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่เรียนภาษาตาม

หลักสูตรภาคค่ำ นักเรียนไม่มีเวลาและโอกาสที่จะศึกษานอกห้องเรียนตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการทดลอง 20 วัน เนื่องจากนักศึกษาทุกคนต่างก็มีภาระผูกพันอยู่กับงานประจำ Lozanov พยายามที่จะไม่ให้ผู้เรียนรู้ตัวว่ามีการทดลอง และไม่อธิบายธรรมชาติของการทดลองให้ผู้เรียนทราบในขณะที่ทำการทดลอง ในการทดลองนั้นจะให้นักเรียนในกลุ่มทดลองนั่งเก้าอี้มีเท้าแขนบนวมในห้องเรียนที่ปูพรมหนา และตกแต่งสวยงาม ในขั้นตอนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Bancroft, 1983)

1. การจัดสภาพห้องเรียนตามหลักจิตวิทยา โดยให้มีแสงสว่างไม่มาก มีครูสอนภาษาที่ได้รับการฝึกมาเป็นพิเศษในเรื่องของการใช้ท่าทาง บุคลิกในการแนะนำภาษาที่ต้องการสอน เช่น ได้ท่าทางแสดงออกตามบทบาท การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค เป็นต้น
2. การแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยโดยมีนักเรียนจำนวนกลุ่มละ 12 คน จัดที่นั่งให้เป็นรูปวงกลม โดยมีครูนั่งอยู่ในวงกลมนั้นด้วย
3. การกำหนดระยะเวลาเรียนโดยให้เรียนสัปดาห์ละ 6 วันๆ ละ 4 ชั่วโมง
4. การแบ่งลำดับชั้นการสอนออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การทบทวนบทเรียนเดิม โดยใช้การสนทนา เกม การเขียนโครงเรื่องคร่าวๆ และการแสดงบทบาทสมมติ Lozanov และผู้ร่วมงานไม่เห็นด้วยกับการใช้ห้องเรียนปฏิบัติการภาษา การฝึกไวยากรณ์ที่เข้มงวดและการฝึกแทนที่ในประโยค แม้ว่าแบบฝึกหัดเหล่านี้ จะเป็นแบบฝึกหัดที่นักเรียนเคยฝึกและได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว แต่การมีครูที่มีความกระฉับกระเฉง และมีความสามารถก็จะกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนภาษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้การเปลี่ยนชื่อนักเรียนแต่ละคนให้เป็นชื่อบุคคลสำคัญ เช่น คูบองค์ นโปเลียน ฯลฯ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนแสดงบทบาทตามชื่อที่ได้รับ ก็ถือว่า เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างหนึ่ง

ชั้นที่ 2 การเสนอบทเรียนใหม่ ใช้เนื้อหาที่ตั้งอยู่บนสถานการณ์ในชีวิตจริง ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ๆ ตัว น่าสนใจสำหรับนักเรียน และสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำและจูงใจให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสื่อสารกัน เป็นการนำทักษะทางภาษามาใช้

ชั้นที่ 3 การเสริมแรง หรือเสริมความจำบทเรียนใหม่โดยให้เป็นไปแบบไม่ให้เด็กเรียนรู้สึกตัว (Unconscious Learning) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

3.1 การให้นักเรียนนั่งสมาธิ (Outer Concentration) ในตอนนี้ นักเรียนจะเป็นผู้กระทำเองโดยนักเรียนจะฟังครูอ่านเนื้อเรื่อง ซึ่งแบ่งเป็นช่วงๆ ละ 3 บรรทัด

ครูจะอ่านด้วยน้ำเสียงเน้นหนัก ปานกลาง และแผ่วเบา ซึ่งการออกเสียง 3 ระดับนี้เพื่อไม่ให้ นักเรียนง่วงนอนในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียน และฝึกการหายใจเข้าออกเป็นจังหวะ พร้อมทั้งผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกายทุกส่วน นักเรียนจะหายใจลึกและเป็นจังหวะพร้อมกันซึ่งเป็นการหายใจแบบโยคะที่เรียกว่า หายใจแบบนับแปด ซึ่งหมายถึงการหายใจเข้า 2 วินาที หยุดหายใจ 4 วินาที แล้วจึงหายใจออก 2 วินาที (รวม 8 วินาที) การอ่านบทเรียนใหม่ของครูและการหายใจแบบโยคะที่นักเรียนฝึกจะเป็นจังหวะสอดคล้องกันคือ ครูจะแปล 2 วินาที อ่านประโยค 4 วินาที และหยุด 2 วินาที ซึ่งในขณะที่ครูอ่านเนื้อหาเป็นช่วงและเป็นจังหวะนั้นนักเรียนจะหยุดหายใจเป็นเวลา 4 วินาที ตามองดูที่เนื้อหา และพูดลี หรือกลุ่มคำตามในใจ ประโยชน์ของการหยุดหายใจในช่วงเวลา 4 วินาที นี้คือทำให้จำคำศัพท์ได้มากขึ้น

	2 วินาที	4 วินาที	2 วินาที
ครู นักเรียน	แปล หายใจเข้าและ ดูเนื้อเรื่อง	อ่านประโยค หยุดและอ่าน ตามในใจ	หยุด หายใจออกและ ดูเนื้อเรื่อง

3.2 การให้นักเรียนฟังเพลงบรรเลง (Concert part) หลังจากที่ได้ฝึกสรวมสมาธิแล้ว ครูให้นักเรียนฟังดนตรีซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการนำใช้เวลา 2 นาที ให้ฟังเพลงต่างๆ ของบาท (Bach's Goldberg Variations)

ตอนที่ 2 เป็นการฟังโดยหลับตา ใช้เวลา 20-25 นาที ให้ฟังเพลงที่ตัดตอนมาจากเพลงบารอค (Barogues) นักเรียนหลับตาและฟัง ติดตามเนื้อหาที่ครูอ่านให้ฟังอย่างผ่อนคลายอารมณ์โดยครูใช้เสียงสูงต่ำอย่างมีศิลปะ

ตอนที่ 3 เป็นการให้ตื่นจากภวังค์ โดยใช้ดนตรีจังหวะเร็วและตัดตอนมาจากเพลงบารอคเช่นเดียวกันแต่บรรเลงโดยใช้ขลุ่ย (Flute) ใช้เวลา 2 นาที เพื่อเป็นการปลุกให้นักเรียนตื่นจากภวังค์ที่กำลังผ่อนคลายอารมณ์อย่างสบาย

เพลงที่ใช้นี้จะเป็นเพลงบารอคในสมัยศตวรรษที่ 18 ซึ่งบรรเลงโดยการเดี่ยวไวโอลินสำหรับ ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ส่วนตอนที่ 3 ใช้ขลุ่ย

ผลของการทดลองพบว่าวิธีการสอนแบบชี้แนะกับวิธีการสอนแบบดั้งเดิม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยการสอนแบบชี้แนะให้ผลดีกว่าสอนแบบเดิม และในปี 1971 ผลงานการศึกษาทดลองของ Lozanov ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ ได้มีผู้สนใจและนำวิธีการสอนนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษามากขึ้น และได้นำไปใช้สอนทักษะอื่น ๆ ทางภาษา เช่น ทักษะการฟังพูดทักษะการอ่าน และการสอนคำศัพท์จำนวนมากให้กับนักเรียน นอกจากนี้ มีผลได้ทำการศึกษารูปแบบของการเรียนรู้แบบชี้แนะ และพบว่าการสอนแบบชี้แนะเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาได้เป็นอย่างดี

Lozanov ยังกล่าวต่อไปอีกว่า การสอนแบบชี้แนะ สามารถที่จะเพิ่มความเร็วของการเรียนภาษาได้มากกว่าการเรียนตามวิธีกติ ทำให้ประหยัดเวลาได้มาก และยังสามารถนำวิธีการสอนแบบนี้ไปใช้ในการสอนได้ทุกเวลา ทั้งเช้า สาย บ่าย หรือค่ำ นอกจากการสอนแบบชี้แนะจะเป็นวิธีที่พัฒนากระบวนการจำแล้ว ยังทำให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดกิจกรรมการเรียนภาษาได้อย่างมีความหมาย

2.3 หลักสำคัญของการสอนแบบชี้แนะ

Stevick (1983) ได้นำแนวคิดและทฤษฎีการสอนของ Lozanov ตั้งเป็นข้อสันนิษฐาน 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้จะต้องเกิดจากการกระทำทั้งจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกของผู้เรียน จิตสำนึกทำหน้าที่ในการหาเหตุผล ตัดสินใจและวิเคราะห์ข้อมูล ในขณะที่จิตใต้สำนึกจะทำหน้าที่ควบคุม สร้างและสังเคราะห์ข้อมูลก่อนที่จะนำไปสู่จิตสำนึก ในขณะที่เรียนนั้นจิตสำนึกจะทำหน้าที่รับรู้ในสิ่งที่เรียน เช่น การแปลความหมายเป็นภาษาของตนเอง การรับรู้เรื่องราวที่ครูสอน และจิตใต้สำนึกยังสามารถสร้างจินตนาการต่อสิ่งที่ได้เรียน ได้มองเห็นหรือคิดถึงคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนนั้น เป็นต้น

2. การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจากการทดลองของ Lozanov พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองสามารถเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้วันละ 100 คำ และนักเรียนในชั้นเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์และจำคำศัพท์ได้ ประมาณ 2,000 คำในการสอน 60 ชั่วโมง จึงนับได้ว่าการสอนแบบชี้แนะ เป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียน

เกิดความจำได้เป็นอย่างดี ซึ่ง Lozanov ได้ยืนยันว่า การสอนด้วยวิธีนี้เป็นการที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าวิธีการสอนแบบเดิม

3. การเรียนรู้ตามวิธีนี้เป็นการขจัดที่สถานและข้อจำกัดทางสังคม ซึ่งสังคมได้สั่งสอนสืบต่อกันมา เป็นการทำให้เหมาะสมกลมกลืนกัน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงานทุกส่วนของร่างกาย ซึ่งจะทำให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียน นอกจากนี้ยังขจัดข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนด้วย

นอกจากนี้ Stevick, (1983) ยังได้กล่าวว่า ยุทธวิธีของการสอนแบบขั้นและประกอบด้วยการขจัดความตึงเครียดทางร่างกาย การขจัดข้อจำกัดทางสังคมของนักเรียน และการหลีกเลี่ยงการให้กฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การขจัดความตึงเครียดทางร่างกายที่จะเป็นสิ่งที่สอดแทรกในการเรียนรู้ เนื่องจากความเครียดของกล้ามเนื้อ และความเครียดทางจิตใจ จะเป็นสิ่งที่เข้ามากีดกันขบวนการของความจำและมีผลทางลบต่อทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียน วิธีการที่จะลดความเครียดนั้นทำได้ 2 วิธีคือ จากการเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เนื้อหา และพฤติกรรมของครูผู้สอน และอีกวิธีหนึ่งคือ การแปลภาษาที่เรียนเป็นภาษาแม่ได้ตามความต้องการและความเหมาะสม รวมทั้งการให้กำลังใจและที่นักเรียนใช้ภาษาในการสื่อสาร เช่น ครูผู้สอนจะไม่พูดว่าไม่ หรือ "เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง" ทั้งนี้จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกสบายใจในการทำงาน ไม่พะวงว่าตนเองจะใช้ภาษาได้ไม่ถูกต้อง

2. การขจัดข้อจำกัดทางสังคมของนักเรียน โดยการจัดบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อให้นักเรียนลืมหรือหลีกเลี่ยงข้อจำกัดนี้

3. การหลีกเลี่ยงการแนะนำข้อจำกัดทางสังคมของสังคมและวัฒนธรรมอื่น เพื่อที่จะกีดกันความตึงเครียดที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน

อนึ่ง Stevick ยังได้เสนออีกว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรยึดหลักต่างๆ ดังนี้

1. หลักของความสนุกสนานและความสะดวกสบาย (Joy and Easy) ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรจะให้ให้นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนและเห็นว่าการเรียนหรือกิจกรรมนั้นไม่ยากจนเกินไปซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดขึ้น หากนักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนจะสามารถนำความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร ในขณะที่เดียวกันจะมีความเพลิดเพลิน สนใจและทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีความหมาย

การให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดทางร่างกายไม่ได้หมายความว่า จะสร้างความเกียจคร้านหรือทำให้เด็กเรียนขาดความเอาใจใส่ต่อบทเรียนแต่อย่างใด การที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกสนานและไม่มีความเครียดนั้นเนื่องจากครูส่วนมากมีความเห็นว่า การที่ร่างกายเกิดความเครียดและความเบื่อหน่ายย่อมทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ขึ้นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงใช้การผ่อนคลายความเครียดโดยการฝึกสมาธิ การใช้เสียงดนตรี และการขจัดความกลัว ซึ่งจะเป็นเครื่องกีดกันการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. หลักของการเรียนภาษาโดยใช้จิตสำนึกและจิตใต้สำนึก (Conscious and Unconscious Learning) ซึ่งในการเรียนภาษาโดยใช้จิตสำนึก เป็นการเรียนภาษาที่ผู้เรียนรู้ตัว ผู้สอนจะเน้นกฎเกณฑ์และรูปแบบต่างๆ ของภาษา ผู้เรียนจะเรียนภาษาแบบนึกถึงกฎเกณฑ์ทางภาษาอยู่ตลอดเวลา เวลาที่ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ลักษณะของการเรียนแบบนี้จะเน้นที่รูปแบบและความถูกต้องของภาษามากกว่า ส่วนการเรียนภาษาแบบจิตใต้สำนึกหรือแบบไม่รู้ตัวเลย เป็นการเรียนภาษาที่เน้นความหมาย และการสื่อสารทางภาษาได้มากกว่าคำนึงถึงรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นขบวนการเรียนที่ผู้เรียนจะได้รับภาษาไปเรื่อยๆ โดยไม่รู้ตัว ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเป็นอัตโนมัติโดยไม่ต้องพะวงว่าจะมีความถูกต้องตามกฎเกณฑ์มากน้อยเพียงใด ซึ่งในการสอนแบบนี้จะเน้นที่การเรียนภาษาแบบไม่รู้ตัวมากกว่าแบบรู้ตัว

3. หลักของการใช้ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) Lozanov กล่าวว่า การใช้ปฏิสัมพันธ์กันนั้นวัดได้จากการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่สะสมไว้ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร เป็นปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันในชั้นเรียนในการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสาร บทบาทของครูจะเป็นผู้ทำหน้าที่ให้การแนะนำ ให้กำลังใจ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยตนเอง

สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพน่าจะมาจากการเรียนที่ใช้ห้องเรียนที่ดึงดูดใจ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน การมีครูที่กระฉับกระเฉง สามารถใช้อุปกรณ์ทางเร้าใจให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การให้นักเรียนมีโอกาสคลายความเครียด และการใช้ห้องเรียนที่มีบรรยากาศเป็นเหมือนห้องนั่งเล่น ผู้สอนสามารถจัดห้องเรียนในแบบต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม

2.4 การประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบชี้แนะ

เนื่องจากวิธีการสอนแบบชี้แนะ เป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีผู้นำไปปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละท้องถิ่น Bancroft,

(1978) ได้กล่าวว่า การนำวิธีการสอนแบบซีแแนไปใช้ในการสอนนั้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่สามารถที่จะนำเอาวิธีการโดยตรงไปใช้กับสถานการณ์ทั่วๆ ไปในโรงเรียนได้ เพราะในแต่ละคาบเรียนของห้องเรียนโดยทั่วไปมีเวลาเพียงประมาณ 50 นาทีเท่านั้น และไม่สามารถจัดคาบเรียนภาษาติดต่อกันถึงครั้งละ 4 ชั่วโมงได้ เนื่องจากจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาเองยังไม่สามารถสอนตามทฤษฎีได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมกับครู นักเรียน และสถานการณ์การเรียนการสอนในประเทศนั้นๆ แต่องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่ยังใช้อยู่ไม่เปลี่ยนแปลงคือ

1. การจัดห้องเรียนที่ดึงดูดใจ มีบรรยากาศของห้องเรียนน่าเรียน
2. การมีบุคลิกคล่องแคล่วของครูผู้สอนที่สามารถแสดงบทบาทตามเนื้อเรื่องเพื่อจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนได้ตามสมควร
3. การผ่อนคลายความตึงเครียดของนักเรียน เช่น การออกกำลังกาย การฝึกให้มีสมาธิ การเสนอบทเรียนโดยมีการเปิดเพลงประกอบเบาๆ การสร้างจินตนาการไปตามเรื่องที่ครูอ่าน เป็นต้น

Bancroft ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า เมื่อไม่สามารถใช้วิธีการตามทฤษฎีที่ Lozanov ตั้งไว้ทั้งหมด จึงต้องเปลี่ยนแปลงลักษณะบางอย่างไปตามความเหมาะสม เช่น เปลี่ยนลำดับขั้นในการสอน การเปิดเพลงบารอด เพราะการเปิดเพลงเพื่อเป็นแรงจูงใจและเพิ่มความสามารถในการจำเท่านั้น เพราะแม้ในการสอนซ่อมเสริมการอ่านของ Prichard และ Tayler ได้ใช้การเปิดเพลงซ้ำๆ ประกอบบทเรียนเท่านั้นก็ประสบความสำเร็จ หรือจากการเรียนภาษาในรัฐเท็กซัส ไม่ใช้การเปิดเพลงประกอบเลย แต่ใช้การเคาะจังหวะแทนเท่านั้น ก็ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จเช่นกัน (Bancroft, 1978)

ในการประยุกต์วิธีการสอนแบบซีแแนไปใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา Bancroft, (1978) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทเรียน กิจกรรมการสอน จำนวนนักเรียน และลำดับขั้นการสอนไว้ดังนี้

1. บทเรียน บทเรียนที่ใช้ในการสอนที่ Lozanov ใช้ นั้น เหมาะสมกับนักเรียนบัลแกเรียเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้สอนกับนักเรียนชาติอื่นได้ เนื่องจากความแตกต่างด้านพื้นฐานและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ดังนั้นเมื่อจะนำวิธีการสอนแบบนี้ไปใช้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงบทเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น

2. กิจกรรมการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนจะเปลี่ยนมาใช้กิจกรรมที่ใช้กันอยู่ โดยทั่วไปให้ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยครูหรือผู้วิจัยที่มีความสามารถในด้านนวัตกรรมต่างๆ เป็นผู้คิดค้นขึ้น

3. จำนวนนักเรียน ในการสอนเดิมใช้นักเรียนจำนวน 12 คน แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้วจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนโดยทั่วไปจะมีประมาณ 25-50 คน จึงไม่สามารถที่จะกำหนดจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ดังนั้นในการสอนจึงไม่จำกัดจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นแต่ละจัดกิจกรรมโดยการทำเป็นกลุ่มย่อย

4. การใช้เก้าอี้ การใช้เก้าอี้รวมทั้งหุหร่า มีหมอนอิงหรือพนักพิงศีรษะสำหรับผู้นั่งนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก แม้แต่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา也不能ทำได้ ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนมาใช้เก้าอี้ที่มีพนักพิงธรรมดาที่เหมาะสมกับบุคลิกของนักเรียน หรืออาจจะใช้เก้าอี้ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในโรงเรียนหรือจะให้ให้นักเรียนนั่งเรียนกับพื้นห้องเรียนอย่างสบาย ๆ ก็ได้

5. การผ่อนคลายความเครียด ในการผ่อนคลายความเครียดนั้น Bancroft ได้เสนอการผ่อนคลายความเครียดของ Shult ที่ได้ดัดแปลงการผ่อนคลายความตึงเครียดส่วนต่างๆ ของร่างกายและการฝึกสมาธิ โดยมีข้อสรุปว่า จากการที่ Lozanov ให้นักเรียนบัลแกเรีย ฝึกหายใจแบบโยคะ เมื่อนำไปใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะเปลี่ยนให้เป็นวิธีที่ง่ายขึ้น เป็นการหายใจเข้าและออกครั้งละ 2 วินาที เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกระบบหายใจให้สม่ำเสมอ ในการบรรเทาความเหนื่อยล้า และคลายความเครียดในสหรัฐอเมริกาก็จะใช้การผ่อนคลายความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยการให้คำแนะนำในการเรียนในด้านบวกแก่นักเรียนในช่วง 10-15 นาทีก่อนที่จะเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสงบและทำจิตใจให้ว่างเพื่อที่จะรับความรู้ใหม่ได้อย่างเต็มที่ และยังเป็นกรสร้างความสนใจในทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ในการให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดในห้องเรียนยังประกอบด้วยการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้มากขึ้น เป็นการทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เพลิดเพลิน ย่อมจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เมื่อนักเรียนได้ผ่อนคลายความเครียดทางร่างกาย และเตรียมสมาธิ เตรียมความพร้อมที่จะเรียนแล้ว นักเรียนก็พร้อมที่จะเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี สำหรับการผ่อนคลายความเครียดทางร่างกาย การฝึกสมาธิ และการระลึกถึงการเรียนรู้เดิมที่ประทับใจมีรายละเอียดดังนี้

การผ่อนคลายความเครียดทางร่างกาย โดยใช้เวลา 3-5 นาที ให้นักเรียนยืนข้างเก้าอี้ และปฏิบัติดังนี้

5.1 ยืดและกางแขน (reach and stretch) ในขณะที่นั่งเรียนยืนข้างเก้าอี้ ให้ยื่นแขนซ้ายสลับกับแขนข้างขวา ยื่นออกให้มากที่สุด ทาสลับกันข้างละ 2-3 วินาที

5.2 นวดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (tension waves) คือการแบ่งร่างกายออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนเท้า น่อง ขาอ่อน กล้ามเนื้อท้องส่วนล่าง กล้ามเนื้อท้องส่วนบน และส่วนอกแล้วนวดจากส่วนล่างขึ้นมาถึงส่วนบน และนวดจากส่วนบนลงส่วนล่างสลับกันไป

5.3 การบริหารส่วนศีรษะ คอ และไหล่ (three turtle exercises) ได้แก่ การเอียงคอสลับซ้ายขวาแล้วยื่นคางออกไปข้างหน้าให้มากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนยื่นศีรษะไปด้านหลังและก้มหน้าลงจนคางจรดอก ขณะเดียวกันก็ยกไหล่และยืดไหล่ไปด้านหลังให้มากที่สุด สลับกับทำขี้นมกติ

5.4 การบิดตัว (side bends) คือ การยืนตรงแขนชิดลำตัว ไถ่ตัวไปด้านข้างและลดแขนซ้ายลงให้ต่ำกว่าระดับเข่าให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยืนในท่าปกติแล้วเปลี่ยนไปไถ่ตัวด้านขวาในลักษณะเดียวกัน สลับกันไปเรื่อย ๆ

5.5 การหายใจแบบโยคะ เป็นการหายใจลึกๆ แخم่ว์ท้องให้มากที่สุด ซึ่งถือเป็นการทำให้ปอดว่างด้วย จากนั้นเริ่มหายใจเข้าช้าๆ ให้เต็มช่องท้องและปอดเท่าที่สามารถจะทำได้ให้ฝึกให้เคลื่อนไหวคล้อยคลื่นจากช่องท้องขึ้นมาจนหายใจเข้าได้อย่างเต็มที่ (จนส่วนอกขยายและยกไหล่เล็กน้อย) เมื่อหายใจเข้าอย่างเต็มที่แล้วให้หยุดการหายใจไว้ชั่ววินาทีหนึ่ง จึงยกไหล่ลงหายใจออกช้าๆ ยืดตัวขึ้นเพื่อให้ร่างกายสบาย แخم่ว์ท้องให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้อีกเพื่อไล่อากาศออกจากปอดให้หมด หายใจเข้าและหายใจออกตามวิธีการนี้ไปเรื่อยๆ จนหมดเวลาการฝึกขั้นตอนนี้ ซึ่งประโยชน์ของการฝึกวิธีนี้จะทำให้นักเรียนมีจิตใจสงบขึ้น

ในการฝึกสมาธิ ใช้เวลา 3-5 นาที มีแบบการฝึกจิตหลายๆ แบบที่สามารถนำมาใช้ในการฝึกสมาธิของนักเรียนหลังจากที่ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดทางร่างกายแล้ว เช่น การใช้การฝึกโดยวิธีที่เรียกว่า การสร้างจินตนาการ (The White Cloud หรือ Climbing a Mountain) ซึ่งเป็นการให้นักเรียนฟังเรื่องราวที่ครูอ่าน และสร้างจินตนาการไปตามเรื่องนั้นครูจะพูดและหยุดเป็นช่วงๆ ตามจังหวะการหายใจของนักเรียน เมื่อจบเรื่องแล้วจะทำให้นักเรียนมีจิตใจสงบและเกิดความพร้อมที่จะเรียน

การระลึกถึงการเรียนรู้ที่ประทับใจ ใช้เวลา 3-5 นาที จุดมุ่งหมายของการฝึกนี้จะเป็นการเร้าหรือสร้างความตื่นเต้น ความรู้สึก และความสามารถที่นักเรียนมีอยู่แล้วออกมาใช้ เช่นจากการที่นักเรียนฟังเรื่องราวหรือนิทานก่อนนอน วิธีการนี้เป็นการใช้หลักจิตวิทยาของกลุ่ม

เกสต่อลท์ที่ใช้องค์ประกอบของการใช้ประสบการณ์เดิมจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการหยั่งเห็นประสบการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสม

2.5 ลำดับขั้นตอนการสอนแบบซีแนะที่ Bancroft ได้ปรับปรุง

ขั้นที่ 1 ทบทวนบทเรียนเดิม โดยใช้การสนทนากับนักเรียนในเรื่องที่เรียนไปแล้ว ให้นักเรียนเล่าเรื่องนั้นๆ สรุปเนื้อเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ หรือแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 2 เสนอบทเรียนใหม่ โดยครูให้นักเรียนฟังบทเรียนใหม่จากเทปเสียงเจ้าของภาษา ครูเปิดเพลงบรรเลงให้นักเรียนฟังเบาๆ พร้อมกับอธิบายคำศัพท์ และสำนวนที่ปรากฏในเนื้อเรื่องโดยใช้อุปกรณ์ บริบทของคำศัพท์ ท่าทางของครู และแปลเป็นภาษาแม่ตามที่ต้องการและครูอ่านบทเรียนให้นักเรียนฟัง นักเรียนดูบทเรียนและอ่านตามในใจ

ขั้นที่ 3 เสริมความจำ มีวิธีการดังนี้

1. ฝึกให้นักเรียนใช้สมาธิ ให้นักเรียนหายใจเข้าออกลึกและเป็นจังหวะพร้อมกันทั้งกลุ่ม เป็นวิธีการแบบโยคะที่เรียกว่าการหายใจแบบนับแปด ซึ่งหมายถึง การหายใจเข้า 2 วินาทีหยุดชะงัก 4 วินาที และหายใจออก 2 วินาที แล้วครูอ่านบทความเพื่อให้นักเรียนสร้างจินตนาการไปตามเรื่องที่ครูอ่านนั้นโดยใช้ระดับเสียง 3 ระดับ คือ เสียงเน้นหนัก บานกลาง และเบาในการอ่านนั้นครูแปล 2 วินาที อ่านประโยค 4 วินาที หยุดพัก 2 วินาที สลับไปเรื่อยๆ เป็นจังหวะสอดคล้องกับการหายใจเป็นจังหวะของนักเรียน

2. ให้นักเรียนฟังเพลงบรรเลงเบา ๆ หลังจากฝึกให้นักเรียนใช้สมาธิแล้วนักเรียนสามารถเปลี่ยนอธิบายได้ตามความต้องการ

3. ให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดทางร่างกาย และเล่นเกมต่าง ๆ เป็นกิจกรรมเสริม

ขั้นที่ 4 ประเมินผล ครูประเมินผลโดยการซักถามเพื่อทดสอบความเข้าใจการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้ว โดยครูจะให้คำถามว่า การเล่าเรื่องสั้นๆ ครูให้ข้อมูลกลับทันทีเมื่อนักเรียนทักต้อง หากทักผิดครูจะใช้การแก้ไขแบบไม่ให้นักเรียนรู้ตัว (รัชนี ศิริมาลา, 2529)

2.6 การปรับปรุงขั้นตอนการสอนแบบชี้แนะของผู้วิจัย

ในการทดลองนี้ผู้วิจัยใช้ลำดับขั้นตอนการสอนแบบชี้แนะของ Bancroft แต่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง ขั้นตอนที่ 2 (เสนอทเรียนใหม่) และขั้นตอนที่ 3 (เสริมความจำ) เพื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักเรียนและสภาพการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ในขั้นตอนที่ 2 (เสนอทเรียนใหม่) ผู้วิจัยได้เพิ่มกิจกรรมฝึกความเข้าใจในการอ่านด้านแปลความ ตีความ ขยายความ เสริมเข้าไปอีก ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ดังนั้นในขั้นตอนที่ 2 (เสนอทเรียนใหม่) เมื่อปรับปรุงแล้วจะมีกิจกรรมดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 เสนอทเรียนใหม่

2.1 ครูให้นักเรียนฟังบทเรียนใหม่จากเทป

2.2 ครูเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ให้นักเรียนฟังพร้อมกับอธิบายศัพท์โดยใช้อุปกรณ์ บริบทของคำ ท่าทางของครูและกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.3 ครูอ่านบทเรียนให้นักเรียนฟัง นักเรียนดูบทเรียนตามและอ่านตามในใจ

2.4 กิจกรรมฝึกความเข้าใจในการอ่าน

2.4.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแปลข้อความจากแถบประโยคที่ครูแจกให้เป็นคำใหม่หรือข้อความใหม่ที่มีความหมายเหมือนข้อความเดิม

2.4.2 ให้แต่ละกลุ่มเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์

2.4.3 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำหรือข้อความที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจากเรื่องที่เรียนไปแล้ว

2.4.4 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายถึงใจความสำคัญของเรื่องที่เรียนไปแล้ว และคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตหรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 (เสริมความจำ) โดยการให้นักเรียนฝึกสมาธินั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้จิตใจเกิดความสงบพร้อมที่จะรับความรู้ใหม่ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในขั้นนี้ Bancroft ใช้วิธีฝึกสมาธิแบบโยคะที่เรียกว่าการหายใจแบบนับแปด เมื่อพิจารณาแล้วถ้านำมาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยาก ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของนักเรียนในระดับประถมศึกษานี้ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกสมาธิในลักษณะเช่นนี้ แต่ในเรื่องการฝึกสมาธินั้น สามารถที่จะกระทำได้หลาย ๆ วิธีเพื่อเป็นอุบายที่จะทำให้จิตใจสงบ จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่สำหรับในการฝึกให้กับเด็กนั้นต้องเลือกวิธีที่เด็กสามารถที่จะทำได้โดยไม่ง่ายเกินที่จะปฏิบัติ

จากการศึกษาในเรื่องของการฝึกสมาธิ ผู้วิจัยพบว่า การเจริญสติภาวนาแบบ "อาไอพี เทคนิค" เป็นการฝึกสมาธิวิธีหนึ่งที่ อาไอพี สุจริตกุล เป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อให้เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา โดยยึดหลักการปฏิบัติตามแนวสติบัญญัติ 4 ประกอบด้วย การฝึกควบคุมกิริยาหรือสารวม กาย วาจา ใจ และกำหนดอริยาบถทั้ง 4 คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติธรรม หากนักเรียนได้รับการฝึกให้มีสติในการควบคุม กาย วาจา ใจ ในทางที่ถูกที่ควรตั้งแต่ยังเล็ก ในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพียงวันละประมาณ 5-10 นาที จะช่วยส่งเสริมพัฒนาด้านจิตใจและคุณธรรม ตลอดจนสติปัญญาได้เป็นอย่างดี (อาไอพี สุจริตกุล, 2531) ซึ่ง อาไอพี สุจริตกุล ได้นำไปทดลองใช้กับเด็กในระดับประถมศึกษา ปรากฏว่าใช้ได้ผลดี นอกจากนี้ผู้วิจัยเองเคยได้รับการฝึกสมาธิเจริญสติภาวนาแบบ "อาไอพี เทคนิค" มาหลายครั้ง ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้เลือกการนั่งสมาธิ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในการเจริญสติภาวนาแบบ "อาไอพี เทคนิค" มาใช้ในชั้นเสริมความจำ ทั้งนี้เพราะเด็กปฏิบัติได้ง่ายเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการสอน ซึ่งเมื่อปรับปรุงแล้ว ขั้นตอนที่ 3 (เสริมความจำ) จะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่อไปนี้

3.1 ให้นักเรียนนั่งสมาธิ โดยยืนจับมือเป็นวงกลมลงนั่งตามวิธี อาไอพี เทคนิค ชัดสมาธิ ให้ขาขวาทับขาซ้าย ตัวตั้งตรง หลังตา เปิดเพลงนั่งสมาธิเบา ๆ 2 จบ

เพลงนั่งสมาธิ

นั่งชัดสมาธิให้ดี

หลังตานั่งตัวตรงซี

พุท-โร-พุท-โร

เนื้อร้องท่านอง อาไอพี สุจริตกุล

สองมือวางทับกันทันที

ตั้งสติให้ดี ภาวนาในใจ

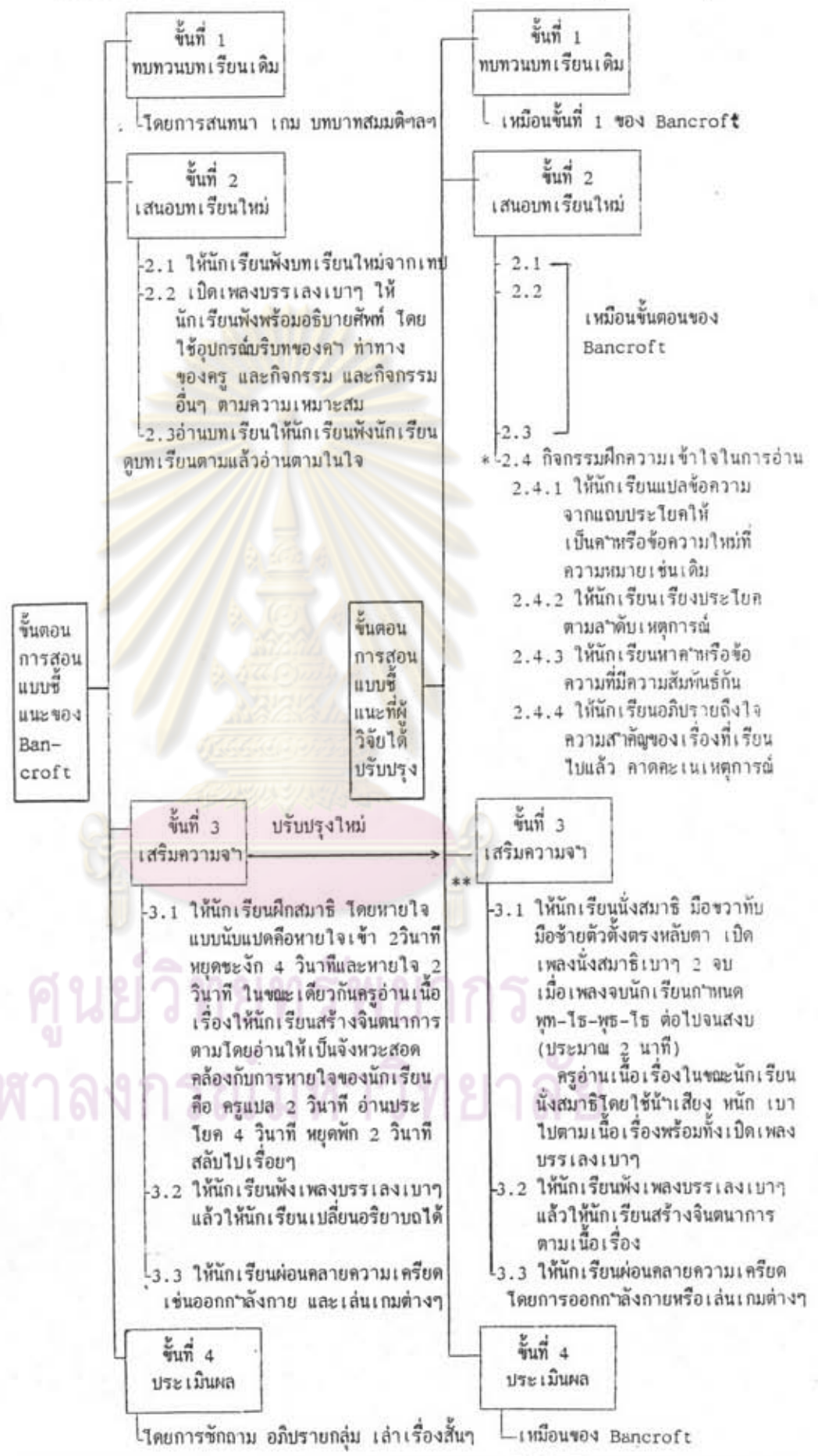
พุท-โร-พุท-โร

เมื่อเพลงจบแล้วนักเรียนกำหนด พุท-โร-พุท-โร ต่อไปจนสงบ (ประมาณ 2 นาที) ครูอ่านเนื้อเรื่องในขณะที่นักเรียนนั่งสมาธิ โดยใช้น้ำเสียงหนัก เบา บานกลาง ไปตามเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ

3.2 ให้นักเรียนฟังเพลงเบาๆ โดยใช้เพลง AIR ของ Bach เนื่องจากเป็นเพลงบรรเลงที่มีลีลาช้าๆ อ่อนโยน ใกล้เคียงกับเพลงที่ Lozanov และ Bancroft ใช้ รวมทั้งเป็นดนตรีบาร็อคในศตวรรษที่ 18 เหมือนกัน และให้นักเรียนสร้างจินตนาการตามหลังจากครูอ่านเนื้อเรื่องจบประมาณ 1-2 นาที

3.3 ให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดโดยการออกกำลังกายหรือเล่นเกม

การเปรียบเทียบขั้นตอนการสอนแบบซิแนะของ Bancroft กับขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง

* หมายถึงกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้เพิ่มเติม ** หมายถึงกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง

2.7 ขั้นตอนการสอนแบบชี้แนะที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง

เมื่อผู้วิจัยได้ปรับปรุงการสอนแบบชี้แนะให้เหมาะสมกับการสอนภาษาไทยแล้วจะมีขั้นตอนและกิจกรรม ดังต่อไปนี้

2.7.1 ทบทวนบทเรียนเดิม โดยใช้เกม บทบาทสมมติ รูปภาพ บัตรคำ และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.7.2 เสนอบทเรียนใหม่

2.7.2.1 ครูให้นักเรียนฟังบทเรียนใหม่จากเทป

2.7.2.2 ครูเปิดเพลงบรรเลงให้นักเรียนฟังเบาๆ พร้อมกับอธิบายคำศัพท์หรือสำนวนที่ปรากฏในเนื้อเรื่องโดยใช้อุปกรณ์ บริบทของคำศัพท์ ท่าทางของครู

2.7.2.3 ครูอ่านบทเรียนให้นักเรียนฟังนักเรียนดูบทเรียนตาม และอ่านตามในใจ

2.7.2.4 กิจกรรมฝึกความเข้าใจในการอ่าน

2.7.2.4.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่มแปลข้อความจากแถบประโยคที่ครูแจกให้เป็นคำใหม่ หรือข้อความใหม่ที่มีความหมายเหมือนเดิม

2.7.2.4.2 ให้แต่ละกลุ่มเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์

2.7.2.4.3 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำ หรือข้อความที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจากเรื่องที่เรียนไปแล้ว

2.7.2.4.4 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายถึงใจความสำคัญของเรื่องที่เรียนไปแล้วและคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตหรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร

2.7.3 เสริมความจำ

2.7.3.1 ให้นักเรียนนั่งสมาธิ โดยยืนจับมือเป็นวงกลมลงนั่งตามวิธีอาพาโพ เทคนิก ชัดสมาธิ ให้ขาขวาทับซ้ายซ้าย ตัวตั้งตรง หลังตา เปิดเพลงนั่งสมาธิเบา ๆ 2 จบ

เพลงนั่งสมาธิ

เนื้อร้องทำนอง อาพาโพ สุจริตกุล

นั่งขัดสมาธิให้ดี

สองมือวางทับกันทันที

หลังตาดังตัวตรงซี

ตั้งสติให้ดี ภาวนาในใจ

พุท-โร-พุท-โร

พุท-โร-พุท-โร

เมื่อเพลงจบนักเรียนกำหนด พุท-โร-พุท-โร ต่อไปจนสงบ (ประมาณ 2 นาที)
ครูอ่านเนื้อเรื่องให้นักเรียนฟังโดยใช้หน้าเสียงหนัก เบา ปานกลาง ไปตามเนื้อเรื่อง
พร้อมทั้งเปิดเพลงบรรเลงเบา ๆ

2.7.3.2 ให้นักเรียนสร้างจินตนาการ หลังจากครูอ่านเนื้อเรื่องจบ
ประมาณ 1-2 นาที

2.7.3.3 ให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดของร่างกาย โดยการ
ออกกำลังกาย หรือเล่นเกมเป็นกิจกรรมเสริม

2.7.4 ประเมินผล ครูประเมินผลโดยการซักถามเพื่อทดสอบความเข้าใจการ
อภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้ว

2.8 ขั้นตอนการสอนตามปกติ

การสอนตามปกติ หมายถึง การสอนที่ดำเนินการสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

2.8.1 ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและมี
ความพร้อมที่จะเรียนโดยอาจเลือกใช้กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสมของเนื้อหา

2.8.2 ขั้นสอน

2.8.2.1 ให้นักเรียนอ่านคำใหม่จากบัตรคำที่เสียบลงบนกระเป่า
หนังทีละคำ คำใดอ่านไม่ได้ครูสอนให้อ่านแบบแจกลูก

2.8.2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ด้วยกิจกรรม
การแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาความหมายของคำใหม่จาก
ประมวลคำใหม่ท้ายหนังสือเรียน หรือจากพจนานุกรม

2.8.2.3 ให้นักเรียนฝึกเขียนคำใหม่ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม

2.8.2.4 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงเนื้อเรื่องหรืออ่านในใจ

2.8.2.5 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแปลข้อความจากแถบประโยคที่ครูแจก
ให้เป็นคำใหม่หรือข้อความใหม่ที่มีความเหมือนข้อความเดิม แล้วส่งตัวแทนออกมาอ่านให้กลุ่มอื่น ๆ
ฟัง

2.8.2.6 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์จาก
ประโยคในข้อ 2.8.2.5

2.8.2.7 ครูแจกแผ่นกระดาษที่เขียนข้อความและคำให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำหรือข้อความที่มีความสัมพันธ์กันโดยลากเส้นโยง แล้วตรวจคำตอบจากเฉลยบนกระดาน

2.8.2.8 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายใจความสำคัญของเรื่องที่เรียนไปแล้ว แล้วคาดคะเนเหตุการณ์ว่าเป็นอย่างไร

2.8.3 ขั้นสรุป ให้นักเรียนอ่านในใจเนื้อเรื่องทั้งหมด แล้วตอบคำถาม

2.8.4 ขั้นวัดผล

ให้นักเรียนนำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบฝึกหัดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในข้อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

นฤมล กังวาลไกล (2534) ท้าการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนโดยใช้การสอนปกติ

มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ (2531) ท้าการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านการเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 .05 .001 ตามลำดับ

สุดดีพันธ์ หวังสุริยา (2530) ท้าการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยบทเรียนที่มีบทสรุปก่อน บทสรุปหลัง และไม่มีการสรุป ผลการวิจัยพบว่า การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนอ่านเนื้อเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง และบทเรียนที่ไม่มีบทสรุป ทำให้

นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสอนอ่านภาษาไทยจากบทเรียนที่มีบทสรุปก่อนอ่านเนื้อเรื่อง บทเรียนที่มีบทสรุปหลังอ่านเนื้อเรื่อง และบทเรียนที่ไม่มีบทสรุปทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเร็วไม่แตกต่างกัน

สุรศักดิ์ กาญจนการุญ (2531) ท้าการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมร เป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

พิมพ์พร อุทัยเลิศ (2526) ท้าการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิรันดร สุขบริดี (2530) ท้าการวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตราเร็วและความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า อัตราเร็วในการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531) ท้าการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมกับกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไปของโรงเรียนสุนทรวัฒนา สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 5 กลุ่มปัญหา มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ (2532) ท้าการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำและทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ภาษามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ การเขียนคำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีคะแนนการเขียนคำไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน ดังต่อไปนี้

Kinsey (1985) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมช่วยอ่านที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านความเข้าใจในการฟังและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาที่พูดสองภาษา และภาษาเดียว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนที่พูดภาษาเดียวในเกรด 1 และเกรด 2 จำนวน 164 คน นักเรียนที่พูด 2 ภาษาในเกรด 1 และเกรด 2 จำนวน 164 คน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ค่อนข้างมีรายได้ต่ำในรัฐฟลอริดา กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการสุ่มจากระดับเกรดโดยใช้แบบทดสอบคัดเลือกที่ทดสอบผู้เรียนที่พูดภาษาอังกฤษ พูดสเปน หรือพูดได้ทั้ง 2 ภาษา

การทดลองประกอบด้วยการใช้โปรแกรมช่วยอ่านในลักษณะการอ่านอย่างต่อเนื่อง และการฟังจากเทป โดยใช้เวลาเรียนตามปกติมากกว่า 6 เดือน ผลปรากฏว่าโปรแกรมช่วยอ่านไม่มีผลต่อเจตคติในการอ่าน สัมฤทธิ์ผลในการอ่านหรือการฟังเพื่อความเข้าใจในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตามสัมฤทธิ์ผลในการอ่านและการฟังจะพัฒนาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Brooks (1990) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนการฟังอย่างมีระบบต่อสัมฤทธิ์ผลของการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเกรด 6 ที่เข้าร่วมในโปรแกรมส่งเสริมการอ่าน การทดลองประกอบด้วยนักเรียนเกรด 6 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 12 คน กลุ่มทดลอง 18 คน โดยแต่ละกลุ่มจะมีทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ในการทดลองมีการวัดผลความก้าวหน้าของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบของรัฐแคลิฟลอเนีย ผลปรากฏว่าการสอนฟังอย่างเป็นระบบจะมีสัมฤทธิ์ผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

Stevens (1980) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านจากการอ่านเรื่องที่น่าสนใจของนักเรียนที่มีความสามารถสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในเกรด 5 และ 6 โดยได้เลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจลำดับ 1-7 จากการสำรวจความสนใจในการอ่าน 25 เรื่อง นำมาให้นักเรียนอ่าน แล้วทดสอบความเข้าใจในการอ่าน พบว่าเรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน